

Nordhordlandslaget

"Eit os ikkje forfederna gløyma"

Narvog No. 1 og 2

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsbiblioteket

210888DA1

EX LIBRIS

ARNE BJØRNDAL

Nordhordlandslagets Aarbog.

Mellem Slægten i tvende Lande,
Den samme af Væst og Øst,
Over store og dybe Bælte
Vi vil spænde Forbindelsens Bånd.

Summarisk Oplysning om Nordhordlandslagets Tilblivelse.

Det var i August Maaned 1913, at en Indbydelse til Nordhordlændinger i Amerika til at danne et Bygdelaag blev offentliggjort i vore ledende norsk-amerikanske Aviser. Indbydelsen var undertegnet af nuværende Formand og Kassierer. Stedet for Organisationsmøde blev Augsburg Publishing House, Minneapolis, Minn., og Tiden blev sat til den 3die September, Kl. 10 Formiddag. Folk fra ynd forskellige Prestegjæld i Nordhordland mødte frem til dette Stævne. Lagets nuværende Formand blev valgt til Ordstyrer og Pastor D. Mofstrøm til midlertidig Sekretær.

Efter at flere havde fremholdt, at det vilde være baade tjenligt og hyggeligt, om vi fra Nordhordlands gamle Fogderi organiseret os til et Bygdelaag for des bedre at kunne pleie Forbindelse mellem Kjendinger og Sambygdinger hjemmefra, blev det enstemmig besluttet at organisere „Nordhordlands-laget“.

Forslag til Konstitution blev fremsat, drøftet og vedtaget, og følgende Bestyrelse valgtes: Formand, Pastor L. L. Fylling, Woodville, Wis.; Viceformand, Lars Landaas, Twin Lakes, Minn.; Sekretær, Pastor D. Mofstrøm, Mt. Shereb, Wis.; Kassierer, D. J. Gohle, Ellsworth, Wis.; Johannes J. Sedahl, Elma, Ia.; Andrew Olson, Emmons, Minn.; Ingebrigt Østtedahl, Emmons, Minn.

Haakon den Gode.

(Uddrag af en Tale ved Nordhordlandslagens Stævne i Minneapolis
1913 af Pastor L. L. Thylling.)

„Kom en Yngling frem; — de sagde: „Samler Veten!
Haralds Nafn!“ Vød ham Riget, blotet med ham. Men
han reiste sig og sagde: „Kun i Kristus kan I samles!“ Ha-
kon, Haralds Søn, han var det.“

Om nogle faa Aar kan vort gamle Fædreland feire Tujen-
aaret for Haakon den Godes Fødsel. Gustav Storm sætter
Haakons Fødselsaar bestemt til 920, medens P. A. Munch
nævner, at Haakon blev født **omkring** 921. 920 er antagelig
rigtig. Med Undtagelse af Harald Haarfager er han den eneste
af Norges store Konger i den gamle Tid, hvis Grav kan paavi-
ses. Norges Historie meddeler, at han blev begravet paa Sæim
i Nordhordland 961, og blev saaledes omkring 40 Aar gammel.
For nærværende er der kun en Graasten, der merker Kongens
Gravhøi.

Haakon den Gode er Norges første kristne Konge. Han
var den første, som tilbød vort Folk det største, vort Folk nogen-
gang har faaet, Kristendommen og norsk Folkestyre. Det sidste
modtog Norges Folk af ham med Glæde og Tak; det første
nægtet Folket at modtage. Haakon tog de første tunge Tag
for at indføre Kristendommen i Norge, som vort Folk hidtil
havde været helt fremmed for og uberørt af. Med Genhyn
til dette hans Arbejde har han fra enkelte Hold været Gjen-
stand for uberettiget Kritik. Denne noble Konge med de sjældne
Egenskaber har faaet Plads i Norges Nationalsang, og Sa-
gaerne giver ham det Eftermæle, at man ikke kan mindes, at
Norge har været lykkeligere end under ham paa det nær, at
det endnu ikke var kristnet. Hans Livs Saga er i korte Træk
følgende: Haakon den Gode, der var Harald Haarfagers
ungste Søn, blev opfostreret hos den engelske Konge Adelfsten og
forblev hos ham indtil han var omkring femten Aar gammel.
Da kom han tilbage til Norge og blev straks taget til Konge

over hele Landet. Han gjengav Bønderne deres tabte Rettigheder og Retten til deres Odelsjorder, som hans Fader havde lagt ind under Kronen, samt gav dem Del i Landets Styre. Han var en ypperlig Lovgiver, gav Gulatingsloven for det vestenfjeldske Norge med fælles Ting paa Gula i Sogn, Frostatingsloven for det nordenfjeldske med fælles Ting paa Frosten ved Trondhjem og hævdede Heidesæveloven for det østenfjeldske. „Snorre“ fortæller, at Olav den Gellige „lod ofte fremsige for sig de Love, som Haakon Adelsstedsfostre havde sat i Trondhjem“ (Side 272). Historien giver Haakon Plads blandt Landets bedste Konger for den Visdom, hvormed han byggede Landet med Lov, den Kraft, hvormed han overholdt Rets sikkerheden, den Iver, hvormed han søgte at fremme Folkets Vel, og den Tapperhed, hvormed han værgede Landet mod dets Fiender og hævdede dets Selvstændighed. Disse fortræffelige Egenskaber hos Haakon bragte Fænteland, Helsingeland og Vermland, der tidligere havde tilhørt Sverige, under den norske Kongekrone. Han delte hele Landet langs Sjøkanten i Skibreder, forordnede at Varder eller Vedstæber skulde opføres paa de høieste Bjerge for at tændes, naar Fiender trængte ind i Landet. Ligeledes paabød han Budstikke, der som „Hærpil“ skulde gaa fra Gaard til Gaard, noget som ofte senere, som f. Eks. under Skottetoget 1612, blev til uvurderlig Nytte for Folk og Land.

Før Haakon blev hævet til Kongedømmet i Norge, var han i England døbt og opdraget i Kristendommen og var saaledes Kristen, „og det ei blot af Navn, men som hans senere Fremfærd viste, af Hjertet.“ (Prof. Rensers Kirkehist. 1, Side 20.) Da han kom til Norge, var hele Landet hedensk, men under ham og ved ham blev det første Forsøg gjort paa at forkynde og indføre Kristendommen i Landet.

Den unge Konge holdt for det første kun private Gudstjenester for sig og sine Nærmeste, helligholdt Søndagen og Høitidsdagene og befattede sig ikke med de hedenske Blot (Ofringer til Afguderne). Dette vakte ingen Opsigt, og det blev neppe anset paa af nogen, men da Haakon blev noget ældre, da hans

Kongedømme syntes fuldkommen befæstet baade ved Folkets Kjærlighed og ved den Ordning af Statsforholdene og Retsforfatningen, som han ved sine Love havde grundlagt, saa begyndte han at tænke paa ogjaa at skaffe Kristendommen Indgang i sit Rige. Noget af det første han fik forandret ved Lov var, at man skulde feire Jul, ikke i Januar, men i sidste Del af December, da den høitideligholdtes af Kristne. Hvorledes denne Forandring er blevet begrundet, ved vi ikke nu; men der er intet, som tyder paa, at denne Forandring har vaakt nogen Uvilje.

Samtidig forsøgte han at saa sine Mænd, særlig Høvdingerne, omvende til Kristendommen, og „det kom dertil, at mange lod sig døbe“ („Snorre“, Side 100). Da han endelig troede at have vundet saa mange af Landets Høvdinger for Kristendommen, at han nærede Haab om, at et Forsøg paa at saa Kristendommen anerkjendt i Landet vilde vinde Tilslutning, sendte han Bud til England efter en Biskop og andre Prestes, og da de kom til Norge, kundgjorde han sig Hensigt, at indføre Kristendommen i det hele Land. Han henvendte sig først til Mører og Romsdøler, men fik et undvigende Svar. Han lod imidlertid nogle Kirker opføre paa Møre, antagelig paa egen Bekostning, og ansatte Prestes til dem. Senere reiste han til Trondhjem og begyndte at underhandle med Folket i mindre Forsamlinger, men man svarede, at Sagen skulde afgjøres paa Frostatinget, hvor alle Trøndelagens otte Fylker var repræsenterede. Det er bekjendt, at Haakon mødte frem paa Frostatinget, der afholdtes ved Midsummertid, og at han, da Tinget var sat, erklærede, at det var hans „Bud og Bøn til Bønder og Bomænd, Mægtige og Ringe,“, at de skulde lade sig døbe og opgive alt Blot og de hedeniske Guder, og tro paa en Gud, og holde hver syvende Dag hellig. Det er ogsaa bekjendt, det Svar Haakon fik af Asbjørn fra Medalhus og den afgjorte Modstand mod Kristendommen, som han der mødte.

Han blev paa dette Ting indbudt til et stort Blotgæstebud paa Lade ved Trondhjem i Midten af Oktober. Haakon indfandt sig ogsaa, men ikke for at deltage i Afgudsdyrkelsen. Her var det,

at en samlet Overmagt paa en voldsom Maade trængte ind paa Kongen og vilde have ham til at æde Hestekjød, noget, som var den Tids Kristne forbudt. Haakon nægtede ogsaa at gjøre det. Men man trængte mere og mere ind paa ham, og det var nær ved, at man havde gjort sig skyldig i et Angreb paa Kongen. Da mæglede Sigurd Jarl. Han bad Kongen om at føie Folket saa meget, som at bide over den dampende Hæde paa Rjedelen, hvori Hestekjødet var kogt. Paa Grund af Overmagten saa Kongen sig nødt dertil; men først villet han en Lindug om Hadden. Det siges udtryffeligt, at haade Kongen og Folket var meget misfornøiet. Naar vi finder, at Haakon den paafølgende Jul indfandt sig ved et stort Zulegjaestebud paa Mæren i Sparbu Fylke, saa er der intet Tegn til, at Kongen havde opgivet ethvert Haab om at vinde Folket for den kristne Tro med det Gode, eller at det var hans Hensigt her- efter selv at leve som en Hedning. Ivertimod finder vi, at Kongen ogsaa denne Gang som i alle tidligere og lignende Tilfælde protesteret, da Overmagten trængte ind paa ham, og han blev givet Balget mellem at blote eller lide Overløst. Naar det har været lagt Haakon i Munden, at han straks før sin Død skulde have sagt: „Som en Hedning har jeg levet, og som en Hedning skal man jorde mig“, saa synes disse Ord at være lagt ham i Munden af Fiender, som Historien beretter, at han senere sit, som haanet hans Mildhed, og som gjerne vilde fravriste ham al Vre i Forbindelse med hans Arbejde for Kristendommens Indførelse. Just i denne Anledning siger den norske Kirkehistoriker Professor R. Kevser følgende: „At den, for en stor Del ved Vaabenmagt og Tvang, senere seirende Kristendoms Talsmænd fordømte Haakons Færd enten som **umandig**, idet han lod sig kue af sine Trælle til at forlade den jande Tro (Ol. Tryggvess. S. c. 167), eller som **verdslig-egennyttig**, idet han „foretrak det forgjængelige jordiske for det evige himmelske Rige, og af Omhu for at beholde sit Kongedømme blev en Træfalden og Madyrker“ (Histor. Norvegiae, fol. 7 b), — dette var fra den intolerante Kristnes Standpunkt, der til Kristendommens Indførelse fordrede voldsomme, ja,

endog grusomme Midler, naar lemfældigere ei kunde hjælpe, ganske naturligt; — men denne Fordømmelsesdom bør vel ei ubetinget tiltrædes af os.“ Det er „denne Fordømmelsesdom“, som har berøvet Haakon den Gode den Hæder, som tilkommer ham som den, der uden Mord og Lemlæstelser først gjorde vort Folk bekendt med Kristendommen og forsøgte at indføre den. Der er ikke et eneste Tilfælde, som viser, at Haakon levet som en Hedning, og naar det berettes, at han et Par Gange af Overmagten blev tvungen til at æde Hestelever og drikke Mindehorn mod at lide Overlast, saa berettes det paa samme Tid, at det skede under Kongens bestemte Protest i hvert Tilfælde. At Kongen skulde foretrække en hedenst Begravelse ifølge Ord, som er tillagt ham paa hans sidste, synes ganske urimeligt. „Snorre“, som er den mest paalidelige norske Sagafriver i Middelalderen, tillægger heller ikke den døende Konge en saadan Talemaade, men helt andre Ord, nemlig: „Dør jeg her i Hedenstak, saa giv mig den Grav, som eder synes bedst.“ Da den ene af disse angivne Ytringer af Haakon udelukker den anden, er det helt naturligt, at Haakons Ord faldt som „Snorre“ beretter.

Resultatet af nævnte Gæstebud paa Mæren blev, at Kongen forlod Mæren og Trondhjem i Brede og under Trudslar at han vilde komme mandstærkere tilbage og gjengælde Trønderne det Fiendskab, de havde vist ham og dermed ogsaa Kristendommen. Men Kongen fik ikke Tid til at komme saa langt nord paa Landet mere. Den sydlige Del af Norge begyndte fra nu af at blive besøgt og hærjet af Erikssønnerne fra Danmark, og denne Del af Landet trængte nu hele Kongens Tid og Kræfter for at beskyttes. Haakon kom altsaa aldrig til Trondhjem mere.

Smidlertid foretog en Del Høvdinger med væbnet Magt en Rejse til Møre, hvor de brændte de tre Kirker, som Kongen havde ladet bygge, og dræbte de tre ansatte Prester, som Kongen havde faaet over fra England til at hjælpe sig i Missionsarbeidet.

Det paafølgende Aar samlede Kongen en stor Hær og havde

i Sinde at drage med væbnet Magt til Trøndelagen, men da kom der Bud yd fra Landet, at Erik Blodøkses Sønner var kommet til Landet med en væbnet Hær, som hærjet vidt og bredt i Viken, hvor mange Mænd havde sluttet sig til dem. Dette forandrede Kong Haakons Plan. Hellere end at vende sig med væbnet Magt mod Landets egne Sønner fandt han det mere paafrævet at værgе Landet mod ydre Fiender og hævde Landets Selvtændighed. Det er dette Forfatteren af vor norske Nationalsang peger paa, naar det heder: „Dette Land har Haakon værget, medens Divind kvad.“ Fra nu af og lige til sin Død blev Haakon indviklet i flere Slag med Erikssønnerne. Gang paa Gang og med forøget Styrke kom Erik Blodøkses Sønner igjen til Norge og hærjet viden om i Landets fjndligste Dele. Hvis ikke disse Angreb havde fundet Sted, er der al Sandsynlighed for, at Haakon vilde have „faret imod Trønderne“ med de Folk, som det berettes i Sagaen, at han i nævnte Hensigt „drog til sig,“ „da det somrede,“ og før Erikssønnerne endnu havde gjort sit første Angreb paa Landet. Denne Kongens Hensigt, at han samlede en Hær i Fredstid, er foruden Sagaens Beretning herom saa meget mere rimelig, som Kongen, ved Siden af at have givet det Løfte, førend han forlod Trøndelagen sidste Gang, at han vilde komme igjen med større Styrke og straffe det Fiendskab, som var vist ham fra Hedenstafets Side, nu ogsaa havde erfaret den Volds-handling, som nylig var blevet udøvet ved Branden af Kirkerne paa Møre og Mordet paa Presterne. Dette skede ca. 950, da Haakon havde været Norges Konge i 15 Aar og var omkring 30 Aar gammel (Jgrff. 18).

I de Kampe, han i sine sidste Aar førte, blev han altid Seierherre, men i det sidste Slag paa Fitjar paa Stordøen blev han dødelig saaret. Han døde kort Tid efter med dyb Sorg over, at han ikke havde faaet kristne sit Land, og med den Selvbebreidelse, at han havde været for mild med Hensyn til at indføre Kristendommen. Vold og Magt havde han ikke i noget Tilfælde benyttet, og det vilde vistnok ikke have været det bedste, helt ukjendt som Folket var med Kristendommen,

da Haakon først paabød den. Det er en antaget Regel, at enhver stor Sag faar ta sig Tid for at naa frem til Anerkjendelse. Og om det forberedende og grundlæggende Arbeide for en stor og god Sag som Regel ikke kan opvise store og iøjensaldende Resultater med det samme, saa ved vi dog, at det er af den største Betydning for dem, som optager Arbeidet senere. En Forandring af saa gjennemgribende Natur som den Kristendommen kræver baade i Folkets Samfundsliv og Hjerteliv trængte Tid for at vinde frem, ikke mindst hos Nordmændene.

Det er en Synd mod Haakons Minde, naar man har kritiseret ham for, at han ikke brugte kraftigere Midler i sit Arbeide for Kristendommens Indførelse og ikke har mere iøjensaldende Resultater af dette sit Arbeide at fremvise. Det tør her være af Interesse at se paa andre Missionærers grundlæggende Arbeide blandt Hedningefolk. De første Missionærer, som Det norske Missionsfælskab udsendte til Natal, var fire i Tal. Det gik ikke svært fort med at saa Kristendommen indført. I ti Aar arbeidede Missionærerne dernede uden at se en eneste Sjæl bundet for Kristendommen. Da sank Modet, og enkelte talte om at opgive Arbeidet. Skulde vi sige, at det var Missionærernes Skyld, naar Resultatet af deres Arbeide i 15—20 Aar blev saa tilsyneladende ringe? Det vilde ikke være ret. Da endelig efter mange Aars Arbeide og Bøn Efterretningen om den første Zulus Omvendelse og Daab naaede Norge, blev Nyheden modtaget som en meget betydningsfuld Begivenhed. Det var da Salmedigteren M. B. Landstad skrev den delige Salme: „Opløst dit Syn, o fristen Sjæl, det dugger over Dal og Fjeld, det vaares allevegne.“ Vi tror vist ikke, at „Hensigten helliger Midlet“, om end Hensigten er den allerbedste, eller at vi skal „gøre det onde, for at det gode kan komme deraf.“ Det Vaaben og Middel, som Gud selv har foreskrevet for Missionsarbeidet, som Frelseren selv brugte, som Apostlerne under Forfølgelse og Arbeide udelukkende benyttet, og som den nyere Tids Missionsvirksomhed overalt er kommen tilbage til, nemlig, selve Evangeliets iboende Kraft, har vist sig at være baade det bedste og eneste rette Middel til

at kristne Folkene, selv om det ikke gaar saa hurtigt som det i det Ydre kan gjøre ved at bruge andre Midler.

Var Resultatet af Haakon's Arbeide for Kristendommens Indførelse i Norge tilsyneladende ringe paa Grund af den haarde Modstand han mødte særlig i Trøndelagen, saa var det dog ved hans Arbeide, at Kristendommen blev paabudt vort Folk og vandt sit „første Fodfæste i Landet“ (P. A. Munch, I. 726).

Af den nyere Tids norske Historikeres Udsagn om Haakon vil jeg tilslut citere følgende:

D. A. Overland i sit store Verk siger om ham: „Haakon's Eftermæle har til alle Tider været det skønneste, nogen Konge har faaet. I taknemmelig Gufommelse af hans sjældne Egenskaber som Menneſke, Styrrer og Lovgiver gav Folket ham Tilnavnet „den Gode“. Kong Haakon sørgede man saa meget over, siger Sagaen, at baade Venner og Uvenner græd over hans Død og jagde, at saa god Konge vilde man viſt aldrig saa igjen i Norge. I Norges Arhbøger vil hans Navn ſtedſe være uforglemmeligt og hans Minde hædret, som kun saa Kongers Minde er blevne hædrede (Bind 1).

Profesſor J. E. Sars siger følgende: „Haakon efterlod et elſket og beundret Minde, ikke blot som den, der havde givet Folket dets Frihed tilbage og forbedret Lovene, men ogsaa som Landets ſeirrige Forſvarer mod Danerne. I dette Minde fik det nationale Kongedømme en Tilveſt til ſin aandelige Styrke, der erſtattede, hvad det havde maattet opgive af ſin ydre Magt ved hans Tronbeſtigelſe.“

Profesſor P. A. Munch i ſit ſtore Verk „Det norſke Folks Hiſtorie“, 1, S. 767, ſiger følgende: „Haakon er i Sandhed en af de ædle, ophøiede Karakterer, man ikke ſaa ofte møder i Hiſtorien, men ſom det derfor er deſto mere velgjørende at møde. Haakon kan kaldes Norges anden Stifter, ligesom St. Olav kan kaldes den tredie.“

Stævner og Repræsentation.

Paa Lagets Bestyrelsesmøde den 28de Oktober 1913 i Minneapolis blev det besluttet, at Nordhordlandslaget holder sit næste Stævne paa Udstillingsgrunden mellem St. Paul og Minneapolis den 16de, 17de og 18de Mai kommende Aar, hvortil Indbydelse forelaa. Det blev ogsaa besluttet, at Laget om muligt lader sig repræsentere i Norge i Jubilæumsaaaret og bringer en Gilsen hjem enten ved Formanden eller ved Pastor Sletten, og at vedkommende Repræsentant om muligt besøger de enkelte Prestegjæld i Nordhordland.

I Mars Maaned det følgende Aar besluttet Lagets Bestyrelse enstemmig videre, at alle Ordførere i Nordhordland, de nuværende Stortingsmænd for Nordhordland og Nordhordlands valgte Repræsentanter paa Stortinget 1903—06, samt Wollert Konow i Jæne, udnævnes til Væresmedlemmer af Nordhordlandslaget i Amerika, at Lagets Repræsentant be- myndiges til paa Nordhordlandslagets Vegne personlig, om mulig, at overbringe nævnte Personer Nordhordlandslagets Merke og Melding om Udnævnelsen.

(Navnene paa Lagets Væresmedlemmer er opført paa et andet Sted i denne Bog.)

Ved Forslag af D. F. Gohle blev det enstemmig paany hen- stillet til Lagets Formand at reise som Lagets Udsending. Da Pastor D. R. Sletten, som var nævnt som Suppleant, ikke kunde reise, og Formanden var bleven udnævnt af Syd Da- kotas Guvernør til officiel Repræsentant for nævnte Stat under Jubilæumsfestlighederne i Norge, besluttet Lagets For- mand sig efter at have faaet Permission fra sine Menigheder, at reise saa tidlig, at han kunde komme hjem til Norge til den 17de Mai.

Følgende er et Uddrag af den Rapport, som Lagets For- mand gav til Laget om sin Reise og paa Engelsk efter Opfor- dring til Syd Dakotas Guvernør, Frank M. Byrne, som nævnte Stats officielle Udsending:

Rapport.

Om Rejsen over Havet er intet videre at bemærke end at den var i alle Henseender vellykket. „Kristianiafjord“ af „Den norske Amerikalinje“ viste sig at være en udmærket Baad og Kaptein Hjortdahl en dygtig Sjømand.

Det er med underlige Følelser man nærmer sig den norske Kyst og ser de mægtige Fjeld stige frem „furet, veirbidt over Bandet“, naar man har boet i et andet Land over fem og tyve Aar. Det var en solblank Dag, Kl. ca. 4 paa Eftermiddag den 14de Mai, at vi øinet Norges Kyst. Det var ikke saa saa, som havde ondt for at skjule sine Følelser. Allerede langt ude i Skjærgaarden mødtes „Kristianiafjord“ af flere større Dampskibe og en hel Flaade Motorbaade, der ledsaget „Kristianiafjord“ ind paa Puddefjorden, hvor vi kastede Anker. Overalt paa begge Sider af Indseilingen vaier det norske Flag os imøde. Dampskibet „Ullensvang“ af Det bergenske Dampskibsselskab havde med sig over hundrede Sangere og et større Musikkorps. En Velkomsthilsen baaret paa Musikens deilige Toner strømmet op imod os. En mere stórartet og festlig Modtagelse kunde man neppe være Værdne til. Saa snart „Kristianiafjord“ havde ankret, kom Bergens Modtagelseskomite ombord, og Bergens Stiftsprovst ønsket paa Bergens Begne Norske-Amerikanerne velkommen til gamle Norge. Paa Stiftsprovstens vakre Velkomsttale holdt Formand (Biskop) T. G. Dahl en passende Svartale. Imidlertid var Færgeren kommen til Skibets Side, og de, som vilde iland om Aftenen, fik Anledning dertil; men de fleste forblev ombord til næste Morgen for da at fortsætte Rejsen til Kristiania med Bergensbanens Ekstratog. Da jeg gjerne vilde naa frem til Kristiania før den 17de Maj, bestemte jeg mig til at reise med Ekstratoget, som skulde gaa Kl. 10 næste Morgen. Det voldte en Del af os ikke saa lidet Besvær at saa sove paa Grund af den lyse Nat. Man kunde jo midt paa Natten baade skrive og læse som om Dagen. Om Morgenens bar det saa østover. Man regner, at der er omkring 360 amerikanske Mil mellem Bergen og Kri-

stiania, og det har kostet ca. 53 Millioner Kroner at bygge denne Bane. En vidunderlig storartet og afvekslende Natur møder os paa denne Strækning. Først gaar Bergensbanen gennem Dele af Nordhordland langs med det yndige Landskab omkring Sørpfjorden, saa videre over Bos, Hallingdal, Ringesfide, Gadeland og Aker, altid med de mest storlagne Afvekslinger i Naturen. Til Kristiania kom vi sent paa Aftenen. Her blev jeg sammen med en Del andre Repræsentanter fra Amerika mødt paa Stationen af Nordmandsforbundets dygtige Sekretær, Herr W. Morgenstjerne. Han var næsten uanstelig beffjæstiget med at yde Amerikanere al mulig Bistand og gjøre det hyggeligt for dem. Af ham blev jeg samme Aften tilfagt at møde sammen med andre Repræsentanter i Audiens hos Kongen den følgende Dag. Vi blev ved den Anledning præfenteret af Minister Albert Schmedeman. Kongen gav hver af os sit varme Haandtryk og modtog os med den største Elffværdighed. Baade Konge og Dronning er meget afholdt overalt i Landet.

Festlighederne paa Eidsvold den 17de Mai, hvor Konge, Regjering og Storting deltog, var en Begivenhed, som aldrig vil glemmes af dem, som var tilstede. En Del af os Norff-Amerikanere var ogsaa indbudt og havde faaledes den Været at være med ved denne enestaaende Fest. Kongen og Dronningen reiste til Eidsvold allerede Lørdag for at overvære Afsløringen af Monumentet over Carsten Anfer. Den 17de Mai omkring Kl. 8 om Morgenet forlod Ekstratoget, der bragte Regjering, Storting og indbudne Gæster til Eidsvold, Østbanernes Station i Kristiania. Omkring Kl. 9.35 var Toget fremme ved Eidsvold Station, hvor Eidsvold Herredsstyre og Eidsvold Jubilæumskomite var mødt frem. De ankomne begav sig til Eidsvold Kirke, hvor Festgudstjenesten skulde begynde Kl. 10.

Kun en liden Del af den overmaade store Forsamling kunde faa Plads i Kirken. Derfor havde man paa Forhaand givet Adgangsbillet til de officielt indbudne. Da alle indbudne havde indtaget deres Pladse i Kirken, ankom Kongen, og

Gudstjenesten tog straks sin Begyndelse. Sogneprest til Eidsvold, Provst Harboe, holdt en for Anledningen passende Prædiken i Tilslutning til Dagens Evangelium.

Efter Festgudstjenesten førtes til Festsitetslokalet paa Eidsvolds Bærk hvor Frokost blev serveret. Efter at Gæsterne var kommet tilbords, bød Formanden i Eidsvolds Jubilæumskomite, Herr Gjælde, de ankomne et hjertelig Velkommen, hvorpaa Kongen paa Stortingets, Regjeringens samt øvrige Gæsters og egne Vegne svarte i en smuk og for Anledningen passende Tale. En lang Række af Lykønskningstelegrammer fra Ind- og Udland i Dagens Anledning blev oplæst af Stortingspræsident Løvland og blev modtaget med Begeistring af Forsamlingen.

Fra Festsitetslokalet gik saa Deltagerne i Procession til Eidsvoldsbygningen. I Rigssalen holdtes først et Møde, hvori Konge, Storting og Regjering deltog og indtog de samme Pladse, som Konge, Regjering og Storting for hundrede Aar siden. Stortingspræsident Løvland mindet i en Tale om det Bærk, som her blev udført i 1814.

Derefter begav alle de, som var samlet i Rigssalen sig ud paa Pladsen udenfor Eidsvoldsbygningen, hvor en stor Forsamling ventet. Her udbragte Ordføreren i Eidsvold, Herr Bengt, med nogle Ord et Leve for Kongen. Præsident Løvland talte for Dagen og udbragte et Leve for Fædrelandet. Derpaa holdt Formanden i Eidsvolds Jubilæumskomite en Tale for Regjering og Storting, hvorpaa Statsminister Gunnar Knudsen svarte med en Tale for Eidsvold og de Minder, som knytter sig til dette Sted.

Saa kom Festen paa Slottet Søndag Aften, den 17de Mai. Den blev saa vidt vides bekostet af Kongen og var i enhver Henseende baade hyggelig og stilsfuld. Baade Kongen og Dronningen var nærværende og viste Gæsterne den største Elfskærmhed. En Del af os Norss-Amerikanere havde den Ære at være blandt de Indbudne.

Onsdag den 20de Mai skulde der være høitidelig Gudstjeneste i Trondhjems Domkirke. De Norss-Amerikanere, som

havde faaet Indbydelse til at overvære denne Gudstjeneste, reiste med det Ekstratog, som afgik fra Kristiania Dagen forud. Alle, undtagen vistnok den kongelige Familie, maatte have Adgangskort for at komme ind i Domkirken under Festgudstjenesten. Statsmagterne, Høiesteret, Landets Amtmænd og Generaler samt Gjæster havde sine bestemte Pladse. Kongen og Dronningen med Kronprinsen mellem sig tog Plads paa det med rødt Klæde betrukne Podium i Tværsfibtet ret overfor Prædikestolen.

Kong Haakon VII.

Biskop Dietrichson holdt Indledningstalen, Biskop Bøckmann talte fra Prædikestolen og Biskop Støylen holdt Slutningstalen. Den med Klarhed og Varme fremførte Prædiken gjorde et mægtig Indtryk. Det var en gripende Høitidsstund, som ingen af de ca. 3,500 Tilstedeværende vil kunne glemme. Der var vist ikke mange tilstede, der ikke kjendte sig dybt greben,

og som fra sit Hjerte frembar en Tak til Gud for de Betsignelser, som er bleven det norske Folk tildel. Selve Kirken gjorde et overvældende Indtryk især paa dem, der ikke før havde seet den. Man kunde ogsaa faa en Forestilling om, hvor mægtig den vil komme til at virke, naar den engang er rejst fuldt færdig.

Af andre hyggelige Festsigheder i Kristiania kan nævnes Nordmandsforbundets Marsfest paa Holmenkollens Turisthotel, hvor de officielle Repræsentanter fra de mest norffbeboede Stater i Amerika frembar Gilsener og Lykønskninger til Norges Folk og Konge fra sine respektive Stater og Guvernører, Stortingets Fest paa Udstillingen, Middagen paa Udstillingsgrunden den 4de Juli, foruden Festerne hos Minister Schmedeman, Udenrigsminister Thlen og Biskop Tandberg.

Det var hyggeligt at gjæste Norge. Det er et overmaade vakker Land, og en stor Turiststrøm besøger det største Dele af Naret. Rejsene er hyperlige, og det er behageligt at færdes, enten man rejser med Dampskib eller Jernbane.

Gilsen til Hjembygden.

Som Nordhordlandslagets Udjending havde jeg faaet i Opdrag ogsaa at bringe en Gilsen til Hjembygden. Rapport i Forbindelse med denne Gilsen har været givet for Lagets Medlemmer. Følgende er et Uddrag af denne Rapport:

I en af de sidste Dage af Mai blev jeg af Provst C. T. Dahl, Sogneprest i Samre, bedt om at prædike i Samre Hovedkirke Søndag den 7de Juni. Følgende Gilsen, som jeg lod trykke i flere af Bergens Aviser, blev frembaaret umiddelbart forud for Prædikenen:

Med Siden af at repræsentere Staten Syd Dakota under Jubilæumsfestlighederne her hjemme i dette for vort gamle Fædreland saa minderige Aar, har jeg faaet i Opdrag som Nordhordlandslagets Repræsentant at frembære til Fædreland og Hjembygd, til alle de fire og tyve Herreder i Nordhordlands gamle Fogderi, til vore Fødebygders Folk og Slægt, til eder Benner og Brødre, en hjertevarm Gilsen fra Nordhordlands

Udflytterfolk, specielt fra Nordhordlandslaget i Anledning af Jubilæumsåret med Forsikring om, at vi derover i det Fjerne ikke har glemt eder, men fremdeles elsker Hjembygden med dens Kjære og dyre Minder, og at vi glæder os med eder, Brødre, over hvad det gamle Fædreland har vundet i de sidste hundrede Aar, og ønsker og beder, at gamle Norge frit og selvstændigt i alle kommende Tider i Fred og Ro maa faa udvikle sig i alt det, som er til Gavn og Gæder for Folk og Land.

Som Talsmand for vor Hjembygds Udflytterfolk ved denne Anledning vil jeg faa Lov at sige til denne Gilsen en hjertelig Tak til vort Folk og vort Land herhjemme.

Vi takker for de mange og store Livsbærdier, som vi fik af Mor Norge. Den Flid og Nøjsomhed hun lærte os op i fra Barneaaarene, den gode Folkeoplysning hun gav os, den kristelige Opdragelse under Moderkirkens Tilsyn, som vi nød, og vor lutheriske Tro og Betsjendelse blev vor store og herlige Arv.

For disse store Bærdier, som vi saaledes fik med os paa Udflytterfærden, kan vi aldrig fuldtakke hverken vor gode Far i Himlen eller vor gode Mor Norge. I denne vor Gilsen indsfletter vi derfor en dybtfølt Tak til Fædreland og Hjembygd.

Over Norges Land med Konge og Folk, over eder, som bor her i Fædrehjemmet, ønsker Nordhordlands Udflytterfolk Guds rige Betsjendelse gennem alle kommende Tider.

Ogsaa vi beder med eder:

„Gud signe vaart dyre Fædraland
Og lat det som Hagen'bløma!
Lat lysa din Fred fraa Fjell til Strand
Og Better fyr Vaarsol røma!
Lat Folket som Brøder saman bu,
Som Kristne det kan jeg søma!“

Provst C. T. Dahl frembar i Nordøren i hjertelige Ord en Tak for den frembragte Gilsen og bad mig at bringe en hjertelig Gilsen tilbage til Nordhordlands Sønner og Døtre i det

fjerne Vesten med Ønske om at det maa gaa dem vel i deres nye Fædreland.

Senere blev der bekendtgjort et Stævne for Nordhordlandsbygderne Søndag den 21de Juni paa Harald Haarfagers og Haakon Adelsens gamle Kongsgaard Sæim i Alversund Herred. Paa dette historiske Sted er det ogsaa sidstnævnte Konge er begravet. Stævnet blev bekendtgjort i bergenske Aviser, som holdes overalt i Nordhordland.

Stævnet paa Sæim.

Jeg blev indbudt til Stævnet og til at være Stortingsmand Sæims Gæst. Fejtdagen oprandt med straalende Sol. Først maatte jeg den Dag aflægge Kong Haakon den Godes Gravhøi et Besøg. Et nyt, vakker Flag vriet paa „Haugen“. Myndighederne forordnet iwaar, at Flag heises ved Haakons Grav ved særegne Anledninger.

Først holdtes Gudstjeneste i Sæims Kirke, hvor en talrig Forsamling var tilstede. Efter at have indtaget Middag i Ungdomslokalet, der var festlig smykket for Anledningen, samlede man udenfor dette, hvor flere Taler blev holdt. Følgende vakre Hilsen til Nordhordlænderne i Amerika fra Nordhordlænderne hjemme blev ved denne Fæst oplæst og tilfænt:

„Helsing til nordhordlendingar i Amerika fraa nordhordlendingar heime i Norig.

Sambygdingar i heimlandet, samla til stemna i fugebygdi Sæim, der Haakon Adalsteinsfostre er gravlagd, sender inderleg takk for den hjartevarme helsingi fraa nordhordlendingar i Amerika.

Samla under det norske merke, slagdet, som preikar tru, bon og kjærleik, sender me hjarteleg helsing att-ende.

Me takkar dykker for den varme elsten til heim og fedreland, og kjenner oss fulltrygge paa, at han vil skaffa dykker

mot i barmen
og staa i armen.

Me takkar dykker for, at de med dykker arbeid av huse slag der ute i det framande landet er jo hæve til halda gamle mor Norig sin heider og æra uppe, so me byrge kann bedkjennast dykker og jegja: „Dette er mor Norig sine døtter og søner som reiste ut for aa finna livsluffa.“

Takk for all studnad, baade aandeleg og materiel. Takk for kvart eit ord de sender heimatt til gamle mor og far, hystfin, fkyldfolk og kjenningar, som sit att heime med saknaden hver gjenta og guten, som reiste burt, — iffje som den burtkomna jonen, men som den der vil fram i livet og giera gagn for seg sjølv og andre.

Sjer, takkar me dykker for, at de saman med ojs ber for fedralandet vaart:

„Gud signe vaart dyre fedraland
og lat det som hagen bløma!
Lat lyse din fred fraa fjell til strand
og better for vaarsol røma!
Lat folket som brøder saman bu,
som fristne det kann jeg søma!“

Mykje hev me vunne i hundraaaret som er gjenge. Men me vil endaa lenger fram og høgare upp. Me nordhordlendingar er og med i dette landsyrkje.

Ser er bondelag, som arbeidar for bonden sin bate.

Ser er ungdomslag, som vil nøra det ideelle ungdomslivet med kjærleik til Gud, heim og fedraland.

Ser er avhaldslag og losjer for baade vaksne og born, der det vert arbeidd mot rusdrykkjen sin verfnad.

Ser er maallag, som arbeidar for aa faa det norske maalet jessa i høgjætet atter som i Gaakon, Olav og Sverre sine dagar.

Ser er missionslag av huse slag, som vil beffja upp-att elsten til Gud og nøra honom her heime og ute i framande land.

Me fyl og med i kunst og vitenffap.

So skal me heller iffje gløyma det stille arbeidet i heim, ffule og kyrkja.

Det som gjev arbeidsgleða og mot er denne tanken: „Alt for Norig“.

„Vi vil os et land som er frelst og frit
og ikke sin frihet maa borge.
Vi vil os et land som er mit og dit;
og dette vort land heter Norge.“

Her er menner millom nordhordlendingarne, som i dei store avgjerdsstunderne hev stade millom dei fremste i fylkingen. Soleis vil det nok og verta.

Med dette sender me daa ei hjarteleg helsing og takk.

Lat oss elska Gud og fedralandet.

Geil og sæl!

Sæim i Nordhordland, 21. juni 1914.

Stemmelhyden.“

Til denne Hilsen har de to Stortingsmænd i Nordhordland, Lid og Sæim, sluttet sig i følgende Skrivelser:

„Til Nordhordlandslaget i Amerika!

Daa me stortingsmenner fraa Nordhordlandsbygderne inkje hadde høve til aa vera saman med dei andre bygdarfolk paa stemma i Sæim den 21de juni d. a., so vil me hermed segja fraa, at me sluttar oss av heilt og fullt hjarta til den helsingi fraa stemma til vaare i Amerika buande frendarfolk, som ættar fraa Nordhordlandsbygderne. Me vonar og hushjer, at norf trufastheit og det varme norfke hjartelag altid vil vera aa finna hjaa Nordhordlendingarne og dei andre norfke i Amerika. Gamlelandet vil daa inkje verta gløymt.

Denne helsingi sender me med Nordhordlandslagets representant, pastor L. Gjelling.

Kristiania, 4de juli 1914.

Lars Nilsson Sæim,
gardbrukar paa Sæim i Alversund, stortingsmand,
Nordhordland.

Guttorm Mikkelsen Lid,
gardbrukar, bankkasserar, Nesttun i Fana, stortingsmand,
Midthordland.

Ved Siden af disse Gilsener til Nordhordlandslaget har jeg at frembære Gilsener fra næsten alle Ordførere i Nordhordland. Ligeledes fra Statsminister Christian Michelsen, vistnok Norges mest afholdte Mand, og Statsminister Wollert Konom, som begge bor i Tane, og som jeg havde den Ære at møde.

1905.

Med Jubilæumsfestlighederne i 1914 i friskt Minde kan vi ikke undgaa ogsaa at mindes de store Begivenheder, som fandt Sted i vort gamle Fædreland i 1905, da Norges Selvstændighed blev et helt igjennem fuldbragt Værk, der bandt Norges Fortid og Nutid sammen. Kronen paa Værket blev sat i Norges Nationalhelligdom, da Statsminister Michelsen i Forening med Biskop Wexelsen satte den kongelige Krone paa Norges folkevalgte Konge, Gaakon VII., den 22de Juni 1906. I sin Prædiken ved den Anledning udtalte Biskop Bang:

Det er idag en gribende Merkedag i det norske Folks Saga. Over 600 Aar er rundne siden den Dag, da en egen norsk Konge blev kronet i vort dyre Fædreland. Det er som om gammel og ny Tid rækker hverandre Haanden, det er, som om brustne Traade atter knyttes sammen paa den Maade og det Omfang, som det overhovedet er muligt under et Folks Levnetsløb. — — Store Ting har Herren gjort imod dig, du norsk Folk, du, som fuldt og helt har gjenbundet, hvad du var saa ulykkelig at miste i de svundne Tider, du, som atter er traadt i de selvstændige Rationers Tal med Selvstændighedens fulde Ansvar og i denne Høitidsstund staar i samlet Hylfing om den Konge, som du har valgt dig og Gud har givet dig. — —

* * *

Hvad er Fædrelandet? Det er Flækken, som din Far ryddet; det er Hytten, hvor din Mor stræbet og vaaget, græd og bad og elskede frem Gutten sin. Det er Sjøen med Lys og Sol, med Braat og Brand, den store Rigdomskilde og den store Kirkegaard, hvor saa mange af vore kjære hviler med Tareblad

under Sovevedet i den vaade, kolde Grav. Det er Fjeldet med Jonn og Fly, med de himmelskræbende Spider og de afgrundsdybe Bunde, med det friske Liv og den angende Sommerluft og de rasende Vinterstorme. Det er Sletten i Dalen og Stranden, det er Bygderne og Byerne, hvor Vetterne har bygget, hvor Slægt efter Slægt har levet sit Liv, kæmpet sin Kamp, indtil de sank i Døden. Se, dette er Fædrelandet med de tusen Hjem, Fædrelandet, som er vort dyreste Gie paa Jorden.

Indbydelse fra Canton.

Følgende er Uddrag i Oversættelse af Indbydelsen fra Canton By, Syd Dakota, til Nordhordlandslaget, undertegnet af Cantons Borgermester og Præsidenten for Byens Handelsforening, at Laget holder sit Stævne i nævnte By Sommeren 1915:

„Det er os en stor Fornøjelse at indbyde eder til en ren, trivelig By, beliggende ved Floden Big Sioux. Vor Chataqua Park ved Flodbredden med de talrige skyggegivende Træer og det store Auditorium med Siddepladse for omtrent fire Tusind vil være særlig indbydende for en Forsamling som eders. I vil finde i og omkring Canton en Mængde Steder af Interesse. Den forende Kirke her har et af dette Samfunds prægtigste Kirker. Lige ved Byen er Augustana College, den ældste Undervisningsanstalt blandt Nordmændene paa denne Side Sæbet. Over Floden paa Iowa-Siden vil I finde Beloit Barnehjem. Vi har ogsaa det eneste Indianer-Misl i De forenede Stater en kort Vei fra Byen. Vi indbyder eder igjen til at komme til Canton, og vi vil gjøre alt, vi kan, for at gjøre eders Ophold her behageligt.“

Af „Sioux Falls Posten“s Beretning om Stævnet hidsettes følgende:

Nordhordlændinger sætter Stævne i Canton.

Nordhordlandslaget samledes til Fæst i Canton Onsdag denne Uge og fortsætter Stævnet idag. Mange træffer Ansen-

dinger, Slægt og Venner, som de ikke har seet paa mange Aar, ofte ikke siden de skiltes i Norge. Mødet holdtes i Auditorium og lededes af Formanden Pastor Fylling, som efter Andagten bød alle Nordhordlændinger velkommen til Stævnet. Byens Mayor, Mr. Bennett, bød dem velkommen paa Bystyrets Begne og haabede, de vilde trives saa godt, at de kom igjen næste Aar. J. L. Hanson sagde nogle Ord paa Forretningsmændenes Begne og ønskede alle velkommen. Pastor Fylling takkede paa Lagets Begne for Gæstene og han paalagdes at udfærdige en Takkeresolution til Byen og Befolkningen for den gæstfrie Modtagelse, de vakre Dekorationer osv.

Pastor Fylling oplæste blandt andet en Række Skrivelser fra Ordførere i ca. 20 Kommuner i Nordhordlands Fogderi. Til disse havde nemlig Laget sendt Sløise og udnævnt dem til Voresmedlemmer, samt var Stortingsmændene fra Nordhordland blevet udnævnt til Voresmedlemmer og givet Sløise, og Skrivelser fra dem oplæstes. Blandt andre, som var blevet udnævnt til Voresmedlemmer, var Norges mest bekjendte Mand, Statsminister Christian Michelsen i Fane Prestegjæld og Statsminister Bollert Konow i samme Prestegjæld. Begge sendte Gæstene med Pastor Fylling, som isjor var i Norge for at tjene som Lagets Repræsentant og som ogsaa repræsenterede Syd Dakota ifølge Udnævnelse dertil af Guvernør Byrne.

Det berettedes, at til dette Stævne var mødt frem Besøgende fra Wisconsin, Minnesota, Iowa, Nord Dakota, Syd Dakota og andre Stater.

Om Aftenen holdt „Grieg Sangforening“ Koncert for Nordhordlændingerne og andre i Auditorium, og alle var meget vel tilfreds, ja begejstret over det præstere Program. Under Ledelse af Melvin Suel sang Mandskoret „Sangerhilsen“, „Skøna Mai“, „Norge, Norge“, og det baade kraftigt og stemningsfuldt, hvorefter Mrs. A. N. Bragstad med sædvanlig Dygtighed deklamerede et Par humoristiske Stykker, som fremkaldte Bisfald hos Tilhørerne. Gutterne sang igjen „Naar Fjordene blaaner“, „Gud signe Norigs Land“, „O Guds Na-

L.L. Eidnes

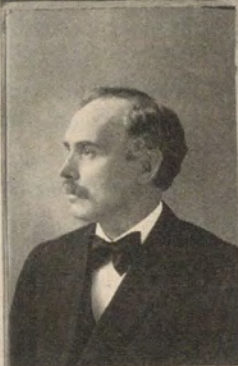
R. Cleveland

Past O.R. Sletten

Past L.L. Fylling

O.J. Hohle

Johannes J. Heldahl

L. Landaas

tur", og Forsamlingen gav efter hvert Nummer tilkjende, at den var vel tilfreds.

Miss Thora Greguson sang derpaa Bjørnsøns deilige Sang „Nu Tak for alt ifra vi var imaa“, og det var sand Fornøjelse, rent fortryllende at lytte til de fine, bløde Toner, som Sangerinden gav tilbedste. Ikke mindre vakkert og stemningsfuldt sang hun den populære „Kan du glemme gamle Norge“. Svormeget mere blev ikke disse vakre og herlige Sange og Melodier paaskjønnet af en norsk Forsamling, end om hun havde forsøgt med noget „fjælvende moderne“, fremmed for de fleste. Men Miss Greguson valgte nogen ægte Perler fra Normannaheimen for en norsk Forsamling, og det skal hun ha Tak for. Hendes Søster Clara akkompagnerede paa Pianoet.

Tilslut sang Koret „Ja, vi elsker“ og „My Country, this of Thee“, og dermed var den særdeles vel udførte Koncert forbi.

Lagets Formand, Pastor Gjelling, traadte frem og anmodede Forsamlingen, at den ved Rejsning takkede Sangforeningen og de andre som deltog for det hyggelig præsterede Program, hvorefter Gutterne svarede med „De skal leve“, — Nordhordlænderne nemlig — og det gjør de af alle Kræfter.

Gaver til Norge i Jubilæumsaaret.

Mindegaven til Norge i Jubilæumsaaret beløb sig til omkring en fjerdedels Million Kroner ved Siden af Bygdegaverne. For at der kunde bli en almindelig Deltagelse blandt Nordhordlænderne i Amerika i dette Foretagende var det vor Plan ikke at gaa iveien for den fælles Mindegave ved at foretage nogen almindelig Indsamling til vore Hjembygder, saalænge Indsamlingen til den fælles Mindegave foregik. Vi fandt det passende at give den fælles Mindegave Fortrinet. Nordhordlænderne bidrog sit til den fælles Mindegave. Folk fra Austevold har samlet Kr. 3,000.00 til sin Hjembygd.

Sekretærens Rapport.

Nordhordlandslaget holdt sit aarlige Stevne i Canton, S. Dak., den 30te Juni og 1ste Juli 1915. Canton er en vakker By og Folket der gjorde sit Bedste for at gjøre det hyggeligt for de Tilreisende. Især gjorde Modtagelseskomiteen med Hr. Sege i Spidsen en stor Tjeneste ved at møde paa Stationen og anvise Logi. Canton Band spillede paa Courthusgrunden og ledede Processjonen til det store Chatauqua Auditorium, hvor Møderne holdtes. Dette Lokale var prydet med Vimpler og forskjellige Dekorationer. Velkomsttaler holdtes af Mayor Bennett og Mr. Hanson.

Lagets Formand, Pastor L. L. Thylling, ivarede paa Lagets Begne. Han frembar en hel Del Gilsener-til Laget fra fremtrædende Mænd i Norge, som er Medlemmer af Nordhordlandslaget, deriblandt Statsminister Chr. Michelsen, Statsminister Wollert Konow, Stortingsmændene Lars Nilsen Seim og Guttorm Mikkelsen Vid. Formændene i ca. 20 Kommunebestyrelser i Nordhordland havde ogsaa sendt Gilsener. Pastor Thylling var Lagets Repræsentant ved Jubilæumsfestlighederne i Norge sidste Sommer. Han fik ogsaa med „Gefling“ fra et Møde holdt paa Seim den 21de Juni 1914.

Ligesaa var der sendt Gilsener fra forskjellige Medlemmer af Laget, som ikke kunde komme til Stevnet. Stabanger Laget havde ogsaa sendt Gilsen ved sin Formand og Sekretær.

Hr. D. J. Gohle, Ellsworth, Wis., gjenvalgtes til Kasjerer. Som Medlemmer af Bestyrelsen valgtes John J. Gildahl, Elma, Iowa; Ludvig Eidsness, Hudson, S. Dak. og N. Elevaland, Crooksbj, N. Dak.

Behandlingen af en Genvendelse fra Nordmands-Forbundet udfattes til næste Stevne.

Det beslattedes, at Folk fra de forskjellige Kommuner i Nordhordland samler en Gave til hver sin Hjembygd. Repræsentanter fra Hammer, Hosanger, Lindaas og Alversund oplyste at de havde valgt Komiteer til at sætte Arbeidet igang. De andre vil nok komme senere.

Taler holdtes foruden af Formanden ogsaa af Pastor A. G. Storhøi, der talte om Afholdssagen og Undertegnede om Minder.

Onsdag Aften holdt Grieg Sangforening en Koncert, der vandt stort Bifald. Paa grund af Regn var der mange der ikke fik Anledning til at høre den udmærkede Sang.

En Kollekt optoges til at kjøbe Frugt for Barna ved Barnehjemmet i Beloit. Torsdag efter Sessjonens Slutning tog Cantons Borgere de Besøgende i sine Automobiles paa en Rjoretur omkring Byen til Augustana College, Aflyt for sindsyge Indianere og til Barnehjemmet i Beloit, Iowa.

Stevnet var godt besøgt og hyggeligt i enhver Henseende. En hel Del nye Medlemmer optoges, men der er Rum for mange flere. De som ønsker Optagelse kan jende sit Navn og Adresse med 50 Cents til Kassjereren eller undertegnede Sekretær.

D. R. Sletten.

Lake Mills, Iowa.

Minder.

(Tale holdt ved Stevnet i Canton 1ste Juli 1915 ved Pastor D. R. Sletten.)

Blandt de mange herlige Gaver, hvormed Gud har udrustet Mennesket, er Gufommelsen et af de største. At mindes tilbage, bringer ofte baade Sorger og Glæder. Minder synes at være af største Betydning jo ældre man bliver. Gamle Folk især lever i Mindet om den forgangne Tid.

Jeg har mange Minder fra denne By, Canton. Her tilbragte jeg omtrent 4 Aar af min Skoletid, og her stiftede jeg først Bekendtskab med hende, som nu i 24 Aar saa trolig har vandret ved min Side. Disse Ungdomsminder bringer baade Glæde og Vemod.

Men det jeg især havde tænkt at sige, noget om ved denne Anledning er

Minder fra Norge.

„Det Land, hvor Dagens Lys jeg saa,
hvor Livets Bei jeg lærte,
hvor tidlig jeg med andre Smaa
blev lagt ved Jesu Hjerte.“

Skjønt jeg var kun 16 Aar gammel, da jeg forlod mit Fødeland, glemmer jeg dog aldrig gamle Norge. Bort Hjemsted, Nordhordland, har ingen særskilt storlagen Natur med høie Fjelde og store Fossefald at fremvise. Det ligger mest „millom Vassar og Berg ut med Havet“ og inde ved Fjordenes Vier og Geie. Folk levede i tarvelige Kaar, men var for det meste tilfredse. Der var ingen svært rige og saa rigtig fattige.

For min Del har jeg næsten bare „lyse Minder fra min Barndoms glade Tid“. Disse Minder er knyttet væsentlig til Hjemmet og Skolen. Hos os var der saft Almue-skole og gode Lærere. Der undervistes ikke i saa mange Fag, men man lærte dem godt. Foruden de almindelige Børnelerdomsbøger var det helst Jensen's Læsebog som brugtes ved Siden af Skrivning, Regning og Geografi. Norge havde frie Almue-skoler førend saadanne Skoler var almindelige her i Amerika. Skoletiden var ikke saa lang, men Børnene lærte ganske meget i de saa Fag, hvori der gaves Undervisning. Efter min Opfatning er det en Feil ved den amerikanske Almue-skole, at den prøver at undervise i saa mange Ting at intet læres ordentlig.

At „Kirken staar i Bondens Tanke paa et høit Sted“, var sandt i mer end en Betydning. Det var festligt paa Søndagsmorgen at se de kirkeklædte Skarer roende eller gaaende at støvne mod Kirken. Gamle Mænd med sine Pigstave, som de satte i Kirkebæggen, naar de gik ind, og gamle Kvinder i fine rynkede Skjorter og med Salmebogen svøbt i et hvidt „Blag“. De var nok saa ærværdige, disse Gamle, og andægtige var de ogsaa, naar de kom til Kirken. Gamle Provsten Hveding kunde tale, saa at Taarerne randt ned ad de furede Kinder. Ude paa Kirkebaffen oplæste Lensmanden alle Slags Bekjendtgjørelser, om Auktioner og lignende, lige efter Gudstjenesten,

og her frettede man Nyt. Mangen Luffthandel blev nok gjort der udenom Kirkemuren.

Emisjærer begyndte at reise og holdt Opbyggelser, men der var ikke mange i min Hjembygd paa den Tid, som bekjendte sig til at være sande Guds Børn. Siden har der gaaet store Bækkelser og meget er anderledes.

Jeg har liden Respekt for de Folk, som taler nedsettende om Norge. Mange har det for Bane bare at tale om, hvor fattigt, usselt og smaalt alt var der. Moder Norge har givet os, som voksede op der mere end vi selv forstaar. Lad os mindes det gode, vi fik i Hjem, Skole og Kirke.

Minderne vil følge os igjennem Livet og sandsynligvis ogsaa i Evigheden. Lad os søge at leve slikt, at vi kan have gode Ting at mindes, naar vi blir gamle.

„Tænk naar engang i Himlens lyse Sale
jeg med den Ven, jeg her paa Jorden fandt,
i Lyset om et evigt Liv skal tale,
og om det Liv, der som en Drøm forsvandt!“

Oplysninger om Hjembygden.

Nordhordlands Fogderi

bestaar af to Sorenskriverier, Nordhordland og Midthordland, og deles i geistlig Henseende i tre Provstier, Nordhordland, Midthordland og Østerøen. Det udgjør for Tiden 17 Prestegjæld. Marstad er nylig tillagt Bergens By, og Afsøen Prestegjæld er delt, idet Laksevaag er blevet eget Sognefald.

Sorenskriveren i Nordhordland er

Julius Fredrik Olsen; Aadr. Bergen.

Sorenskriveren i Midthordland er

Joachim Lauritz Monsen; Aadr. Bergen.

Til Nordhordland Provsti hører Alversund, Gerlø, Lindaa, Manger og Masfjorden. Provst er M. R. Rasmussen, Sogneprest til Manger.

Til Midthordland Provsti hører Askøen, Austevold, Fane, Fjeld, Fulse, Laksevaag, Os og Sund. Indtil ganske nylig tilhørte ogsaa Marstad Provstiet. Provst var indtil sidste Aar J. F. N. Jørstad, fhv. Sogneprest til Os.

Til Østerøen Provsti hører Bruvik, Hamre, Høus og Høsaanger. Provst er C. T. Dahl, Sogneprest til Hamre.

Oplysninger om Nordhordlands Prestegjæld og de enkelte Sogne.

1. Alversund Prestegjæld.

Alversund Prestegjæld bestaar af den sydlige Del af Fastlandet mellem Østerfjorden og Radøsfund, af en liden Snip af Radøen og af den østlige og største Del af Halsøen med omliggende Smaapøer. Det grænser mod Nord til Rindaas, mod Vest til Manger og Herlø, mod Syd til Herlø og Askøen og mod Øst til Hammer. Det udgjør tre Sogne, Alversund, Meland og Seim, en Kommune og et Lensmandsdistrikt. Denne Ordning er fra 1ste Januar 1885. Før den Tid hørte Alversund og Meland til Hamre, og Seim tilhørte Høsaanger. Kommunens Folkemængde i 1914 var 3,243.

Gamle Gravhauge skal der være paa flere Steder i Prestegjældet, og mange Fund fra Vikingetiden skal være gjort. Af Oldfund er to fra Stenalderen, et fra Broncealderen, tre fra den ældre Jernalder og tolv fra den yngre Jernalder.

Sogneprest til Alversund er S. J. Nigar; Aldr. Alversund.

Alversund Sogn.

(Streves i ældre Tider „Alvidru Sogn“.)

Alversund Kirke er en Tømmerkirke med 236 Siddepladse, opført 1879. Den tidligere Kirke ved man ikke, naar den blev bygget; men den var opført før 1329. Nedrivelsestiden er ukjendt.

Meland Sogn.

(Streves i ældre Tider „Medallands Sogn“.)

Meland Kirke er en Tømmerkirke med 500 Siddepladse

og opført 1866. Den tidligere Kirke skal være opført før 1360. Tiden for dens Nedrivelse er ukendt.

Sæim Sogn.

(3 ældre Tider „Sæims Sogn“; Sæim: Heimen ved Sjøen.)

Sæim Kirke er af Tømmer med ca. 300 Siddepladse. Den forrige Kirke var bygget 1610. En ældre Kirke var bygget før 1310 og nedrevet før 1610. 3 Kirken fandtes tre Processionsstaver fra det 15de Aarhundrede. De findes nu i Bergens Museum.

Sæim var i ældre Tider Kongsgaard. Harald Haarfager boede der ofte, ligeledes hans Eftermænd (Se „Snorre“, S. 85). Her er ogsaa Harald Haarfagers yngste Søn og Norges første kristne Konge, Haakon I., med Tilnavnet „den Gode“, begravet („Snorre“, S. 115). Haakons Gravhøi er kun et fort Stykke fra Kirken. Snorres Kongesagaer fortæller, at Kongen blev begravet i sin fulde Rustning med Sværdet Rværbil ved sin Side.

2. Aflkøen Prestegjæld.

Aflkøen Prestegjæld bestaar af den største Del af Aflkøen samt den nordlige og vestlige Del af Halvøen mellem Byfjorden og Fjøsangerfjorden. Det grænser mod Nord til Alverfjund og Herlø, mod Vest til Fjeld, mod Syd til Jæne, mod Øst til Marstad, Bergens By og Samre og udgjør et Sogn efter 1915.

Sammen med Laksevaag danner det saavidt vides fremdeles en Kommune og et Lensmandsdistrikt. Folkemængden var i 1914 8,662. Før 1915 udgjorde Aflkøen eller Strudshavn og Laksevaag et Prestegjæld.

Sogneprest til Aflkøen er E. D. Jeet.

Strudshavn Sogn.

(3 Middelladeren skreves det „Stuttshavn“.)

Aflkøen Kirke ved Strudshavn er opført 1864 og har ca. 726 Siddepladse. En ældre Kirke var bygget 1746 og brændte 1861. En endda ældre Kirke, paa Aflø, var bygget før 1360

og blev nedrevet før 1741. Et Kapel er nylig opført paa Aft.

3. Austevold Prestegjæld.

Austevold Prestegjæld bestaar af Øgruppen mellem Korsfjorden, Bjørnefjorden og Selbjørnsfjorden med Undtagelse af de sydligste Partier af de store Vær Høfteren og Selbjørnsøen. Det grænser mod Nord til Sund, mod Øst til Os og Lysnes, mod Syd til Fitje og mod Vest til Havet. Det er sammenfat af to Sogne: Austevold og Møgster med Store-Ralsøen Kapel og udgjør en Kommune. Sammen med Sund Kommune udgjør det et Lensmandsdistrikt. Austevold blev egen Kommune fra 1ste Januar 1886. Det hørte tidligere til Sund. Folkemængden var i 1914 2,459.

Sogneprest til Austevold er J. L. Raland, Ader. Høfteren.

Austevold Sogn.

(I Middelalderen hed det „Sandtobru Sogn“. Kirken laa da paa Den Sandtorv.)

Austevold Kirke staaar paa Høfteren og er en Tømmerkirke med 450 Siddepladse, indviet 1891. Den forrige Kirke var ogsaa en Tømmerkirke med ca. 250 Siddepladse, opført omfring 1635. En ældre Kirke var opført før 1240 og nedreven før 1635. Her fandtes et Alterskab med Billede af Olaf den Hellige udskaar i Træ, og et Par Messingstager, som nu opbevares i Bergens Museum.

Møgster Sogn.

(I ældre Tider „Mjstrar Sogn“.)

Møgster Kirke er en Tømmerkirke med 320 Siddepladse. Den blev indviet 1892 og staaar paa Gaarden Kvalvaag paa Den Stolmen. Den forrige Kirke var ogsaa en Tømmerkirke med 150 Siddepladse, opført omfring 1684. Den stod paa Den Møgster. En ældre Kirke var ophørt før 1360 og nedrevet før 1684. I Nærheden er Ralsøen Kapel, opført 1892 med 150 Siddepladse.

4. Bruvik Prestegjæld.

Bruvik Prestegjæld ligger paa begge Sider af Sørffjordens indre Parti og grænser mod Syd til Haus og Samnanger, mod Øst til Evanger, mod Nord til Høsanger og mod Vest til Høsanger og Haus. Det bestaar af to Sogne: Bruvik og Stamnes. Det udgjør en Kommune og et Lensmandsdistrikt med en Folkemængde af 4,037 i 1914. Før 1870 hørte Bruvik til Haus.

I Bruvik Kommune ligger Dale Fabrikker, et Bomuld- og Uldspinderi, der beskæftiger flere hundrede Arbeidere. Et Møllebrug findes paa Baksdal med ca. 75 Arbeidere. Bergensbanen gaar gennem denne Bygd.

Sogneprest i Bruvik er Nils Møllerup, Aldr. Bruvik.

Bruvik Sogn.

Bruvik Kirke er en Lømmekirke med 500 Siddepladse, opført 1867. Den forrige Kirke blev bygget 1608. Den ældre Kirke blev bygget før 1360 og blev nedrevet før 1608. Paa Dale er et Kapel.

Stamnes Sogn.

(Strebes i ældre Lieder „Stafnes Sogn“.)

Stamnes Kirke er en Lømmekirke med 360 Siddepladse, opført 1861. Den forrige Kirke var opført før 1360. Nedrivelsestiden er ikke kjendt.

5. Fane Prestegjæld.

Fane Prestegjæld grænser mod Øst og Syd til Os, mod Vest til Sund og Fjeld og mod Nord til Aftøen, Marstad og Haus. Det udgjør en Kommune og et Lensmandsdistrikt med en Folkemængde i 1914 af 7,961. Det bestaar af 10 Sogne, Fane og Birkeland med Fantoft Kapel.

Dalen langs Fjøsangerfjord (Nordaasvand) til Nestun Jernbanestation har et parklignende Udseende og er overfløet med vakre Landsteder.

Statsminister Christian Michelsen og Statsminister Wolert Konow bor i denne Kommune.

Sogneprest i Fane er A. N. Riise; Aldr. Fane.

Fane Sogn.

(I Middelaalderen kaldtes Kirken „Krofs Kirke a Fana“.)

Fane Kirke er en Stenkirke med 560 Siddepladse, opført før 1228. Den blev efter at være ødelagt af Lynild, restaureret i 1661 og udvidet i 1871. I Januar 1819 blev Kirken igjen beskadiget af Lynet; men den brændte ikke. Gjørner, Binduesindsatninger og Alterbord er af Klæbersten fra Barge i Os. Kirken blev efter den første Ildbrand i Midten af det 17de Aarhundrede forkortet. Med Kirken var forenet et Hospital, som blev stiftet i det 13de Aarhundrede. Levningerne af dette var endnu at se saa sent som 1779. I sin Tid hørte Kirken til de kongelige Kapeller, idet den ved Brev af 2den December 1303 af Biskop Narve blev afstaaet til Provsten og Kannikerne ved Apostelkirken i Bergen. Kirkeflokken er fra det 13de eller 14de Aarhundrede og støbt af en ved Navn Jakob, antagelig den samme Jakob, der har støbt Kirkeflokken paa Gjerde i Etne. Et Krucifiks fra Fane Kirke findes i Bergens Museum.

Birkeland Sogn.

Birkeland Kirke er en Stenkirke med 530 Siddepladse, opført 1878. Den forrige Kirke af Træ blev bygget 1669. Den ældre Kirke, „Glidalands Kirke“, omtales før 1327. Naar den blev nedrevet, vides ikke.

Fortun Kirke, nu ofte kaldet Fantoft Kirke, blev i 1884 indkjøbt af Konjul F. Gade i Bergen og flyttet fra Østerfjorden i Sogn og opstillet paa hans Eiendom Fantoft, omtrent en halv Mil fra Bergen. Kirken omtales første Gang 1323; men skal være fra Tiden omkring 1200.

6. Fjeld Prestegjæld.

Fjeld Prestegjæld bestaar af den nordlige Del af den store Sartorø, af lille Sartor og af talrige mindre Øer og Holmer

og grænser mod Nord til Herlø, mod Øst til Aftøen og Jæne, mod Syd til Sund og mod Vest til Habet. Det udgjør en Kommune, et Sogn og et Lensmandsdistrikt med en Folkemængde af 3,688 i 1914. Prestegjældet bestaar udelukkende af Øer, ialt 257, hvoraf kun 16 er bebygget. Af Oldfund i denne Kommune er gjort et fra Stenalderen.

Sogneprest i Fjeld er M. D. Ramstad; Ader. Fjeld.

Fjeld Sogn.

(Strebes i Middelsalderen „Sotrar Sogn“.)

Fjeld Kirke paa den store Sartorø er en Lømmekirke med 700 Siddepladse og bygget 1874. Den forrige Kirke blev opført 1795 og indviet ved Biskop Johan Nordal Brun. Indvielsestalen findes i „Bruns hellige Taler“. Naar den ældre Kirke blev opført, ved man ikke; men den blev nedrevet i 1795. Et St. Olavsbillede af Egetræ fra denne Kirke er nu i Bergens Museum.

7. Fusa Prestegjæld.

Fusa Prestegjæld omfatter for en stor Del Strækningen øst for Bjørnefjorden og det sydlige af Samnangerfjorden. Det grænser mod Nord til Vikør og Os, mod Vest til Os, mod Syd til Bjørnefjorden og Kvinnherred og mod Øst til Strøndebarm. Det udgjør tre Sogne med tilsvarende tre Kommuner: Fusa, Gaalsdalen og Strandvik. Det danner tilsammen et Lensmandsdistrikt og har en Folkemængde af 3,806 i 1914, idet Fusa har 1,184, Gaalsdalen 660 og Strandvik 1,962.

Sogneprest i Fusa er J. S. R. Marstrander; Ader. Fusa.

Fusa Sogn.

Fusa Kirke er en Lømmekirke med 400 Siddepladse, opført 1861 og restaureret 1879. Den forrige Kirke var bygget omkring Aar 1600. Den ældre Kirke var opført før 1360 og nedrevet før 1600.

Gaalsandsdalen Sogn.

(Skræves i ældre Tider „Gaalsands Sogn“.)

Gaalsandsdalens Kirke er en Lømmekirke med 232 Siddepladse og blev indviet 1889. Den forrige Kirke staar fremdeles paa Gaarden Kaldhus, vest fra Gjønbund. Den er opført af Lømmen, og dens Stib skal hidhøre fra det 17de Aarhundrede, men blev udvidet i det 19de. I denne Kirke findes Resten af en ældre Kirke. Saaledes er der af Inventariesager en Altertable fra 1590 og Prædikestolen er fra 1570. Der er kun yderst faa Altertabler og Prædikestole i Norge, der er fra en saa fjern Fortid.

Strandvik Sogn.

Strandvik Kirke er en Lømmekirke med 550 Siddepladse, opført 1857 og restaureret 1883. Den forrige Kirke var bygget før 1263. Redrivesfestiden er ukjendt.

8. Hamre Prestegjæld.

Hamre Prestegjæld omfatter den nordlige Del af Halvøen mellem Byfjorden og Sørffjorden, den sydøstlige Del af Fastlandet vest for Østerffjorden og den sydvestlige Del af den store Østerø. Det grænser mod Syd til Bergens By og Marstad, mod Øst til Haus og Høssanger, mod Nord til Høssanger og Lindaas og mod Vest til Ålversund og Ålsten. Det udgjør to Sogne og to Kommuner, Hamre og Åsene, og danner tilfammen et Lensmandsdistrikt. Prestegjældets og Kommunes Navn var tidligere Hammer, men blev ved fgl. Resolution af 25de September 1914 forandret til Hamre. Prestegjældet havde i 1914 en Folkemængde af 4,712, idet Hamre havde 2,394 og Åsene 2,318.

Hammer Prestegjæld blev i 1632 henlagt til Rektoren ved Bergens Kathedralskole og betjent af ham; men blev igjen frataget ham ved fgl. Resolution 1663, indtil det atter 1685 kom ind under det samme Rektorat. Denne Ordning ophævedes i 1749, da Hammer Prestegjæld blev delt i to Prestegjæld, Hammer Prestegjæld og Høssanger Prestegjæld.

Paa Vælestrand paa Østerøen ligger Ole Bulls gamle Gaard, hvor han lod opføre en prægtig Villa, og hvor han næsten hvert Aar fra 1850 op til Midten af 70-Aarene opholdt sig 2—3 Maaneder af Aaret, indtil han senere bygget sin Villa paa Lyssøen. Paa Vælestrand udfoldet han en stor Gæstfrihed og modtog blandt sine mange Gæster ogsaa Digteren Bjørnstjerne Bjørnson og Komponisten Edvard Grieg.

Sogneprest til Samre er C. T. Dahl; Ader. Samre.

Samre Sogn.

(Streves i ældre Tider „Samar Sogn“.)

Samre Kirke paa Østerøen er en Tømmerkirke med ca. 350 Sædepladse. Det paastaas, at Kirken er 600 Aar gammel; men dette maa vistnok være en Feiltagelse. Marstal i Kirken og andre Omstændigheder tyder paa, at Kirken er bygget i 1640. Saaledes maatte den Kirke, som angives at være opført før 1315, været en ældre Kirke og nedrevet før 1640. Kirkens Døbefont, der er af Sten, siges at være det ældste Inventarium i Kirken og af Sagkyndige bedømmes at være ca. 800 Aar gammel. Prædikestolen er et fint udført Træsøjlerarbejde; Altertavlen er fra den katolske Tid.

Majene Sogn.

Majene Kirke er en Stenkirke med 290 Sædepladse, opført 1796. Den blev indviet ved daværende Stiftsprovst, senere Biskop, Johan Nordal Brun. Sognet er oprettet efter Reformationen; men Bygdens Navn var allerede før „Marnir“.

9. Haus Prestegjæld.

Haus Prestegjæld bestaar af et Rhytlandskab syd for Sørfjorden og af den sydligste og mellemste Del af Østerøen. Det grænser mod Syd til Samnanger og Fane, mod Vest til Marstad og Samre, mod Nord til Hønsanger og mod Øst til Bruvik og Samnanger. Haus Prestegjæld bestaar af tre Sogne, Haus, Arne og Gjerstad, og udgjør en Kommune og et Lensmandsdistrikt. Folkemængden var i 1914 5,236.

I ytre Arne findes en Uldvarefabrik med ca. 250 Arbejdere, de saakaldte Arne Fabrikker.

Sogneprest i Haus er H. A. S. Wasstrand; Ader. Haus.

Resid. Kapellan er Halsdan Nielsen; Ader. Andre Arne.

Haus Sogn.

(Skræbes i ældre Tider „Haus Sogn“.)

Haus Kirke er en Lømmekirke med 460 Siddepladse, opført 1874. Den forrige Kirke var opført 1613. Den ældre Kirke var opført før 1309 og nedrevet før 1613. I Kirken skal findes en Del Malerier fra det 17de Aarhundrede, som ogsaa har staaet i den forrige Kirke. En Del af Alteret i den ældre Kirke, og som er fra det 15de Aarhundrede, findes nu i Bergens Museum.

Arne Sogn.

Arne Kirke er en Stenkirke med 526 Siddepladse, opført 1865. Tidligere hørte der til Haus et Sogn, som hed Mjelde Sogn, men ved Resolution af 16de Januar 1864 blev dette nedlagt, og Haus blev delt i Haus Hovedsogn og Arne Anneksogn. Den gamle „Mjalda Kirke“ var en liden Stavekirke, opført før 1360 og stod paa Mjelheim. Den blev nedrevet før 1621, i hvilket Aar der opførtes en ny Kirke af Træ. Denne blev senere nedrevet og opført som Skolehus i Arne.

Arne Fabrikker ligger nordvest for Arnevaagen, hvor Blindheimselven falder ud i Sørfjorden. Arne Bomulds-spinde-ri blev anlagt 1846 og Uldvarefabriken 1854.

Gjerstad Sogn.

(Skræbes i ældre Tider „Geirastada Sogn“.)

Gjerstad Kirke er en Lømmekirke med 460 Siddepladse, opført 1870. Den forrige Kirke var bygget 1622. En ældre Kirke var bygget før 1329 og blev nedrevet før 1622. Gamle Gravhauge er fundet paa flere Gaarde i dette Sogn.

10. Herlø Prestegjæld.

Hærlø Prestegjæld bestaar af den vestlige Del af Hølsen og af den nordlige Snip af Hælen med omliggende Hæ

samt af en Del af Øerne vest for Hjeltefjorden. Det grænser Syd til Afsøen og Fjeld og mod Vest til Havet. Det udgjør mod Nord til Manger, mod Øst til Alversund og Afsøen, mod et Sogn, en Kommune og et Lensmandsdistrikt. Før 1ste Januar 1871 hørte Herlø til Manger. Folkemængden var i 1914 3,785.

Paa Gaarden Landsvit stod til en Del Aar siden en ældgammel Stue, som ifølge Sagnet skal have være benyttet til Sygehus under den store Død. Huset er ifølge sin Stil gammelt nok til, at Sagnet godt kan medføre Sandhed. Det blev i 1884 indkjøbt af „Foreningen til norske Fortidsmindesterkers Bevaring“ og flyttet til Bergen, hvor det nu staar i Nygaardsparken. Sagnet meddeler videre, at det Lømmen, hvoraf Huset er bygget, er vokset paa Stedet.

Sogneprest til Herlø er Dankert Skagen; Aldr. Herlø.

Herlø Sogn.

(Skrevet i ældre Tider „Herdlu Sogn“.)

Herlø Kirke er en Stenkirke med 700 Siddepladse, opført 1863. Den forrige Kirke, „Nicolas Capella a Herdlu“, var en Stenkirke, opført før 1145 og nedrevet i 1861.

Kirken fik tilligemed omliggende Øer i 1146 Beskyttelsesbrev af Pave Eugenius den 3die og blev i Begyndelsen af det 14de Aarhundrede optaget blandt de 14 kongelige Kapeller. Paa Kirkens Klokke staar 1405 med romerske Tal.

II. Hosanger Prestegjæld.

Hosanger Prestegjæld bestaar af det indre af Østerfjordens, Romereimfjordens og Mosfjordens Omgivelser, Modalen og Ekkingedalen, og grænser mod Syd til Gamre og Haus, mod Øst til Bruvik og Evanger, mod Nord til Vik og Lavik i Sogn og mod Vest til Lindaas og Masfjorden. Det danner tre Sogne, Hosanger med Vike Kapel, Mo og Ekkingedalen, og udgjør to Kommuner, Hosanger og Mo, med en Folkemængde af 3,345 i 1914, idet Hosanger havde 2,524 og Modalen 821. Det udgjør et Lensmandsdistrikt.

Gamle Gravhauge paa enkelte Gaarde i Prestegjældet har været fundet. Flere Fund fra Vikingetiden har været gjort.

Sogneprest til Hosanger er S. T. Osnes; Aldr. Hosanger.

Hosanger Sogn.

Hosanger Kirke paa Østerøen er en Stenkirke med 600 Siddepladse, opført 1796. Den forrige Kirke var en Trækirke, opført før 1329. Den brændte ved Synild Juledags Morgen 1795. Den nuværende Kirke blev indviet ved daværende Stiftsprovst, senere Biskop Johan Nordal Brun, 15de Søndag efter Trif. 1796. Bruns Prædiken ved den Anledning findes i hans „Gjellige Taler“.

Mo Sogn.

Mo Kirke er en Lømmekirke med 225 Siddepladse, opført 1882. Den forrige Kirke var en Trækirke, bygget 1593. Den ældre Kirke, Krossen Kirke, var bygget før 1360. Nedrivelsestiden kjendes ikke.

Gfjingedalens Sogn.

Gfjingedalens Kirke er en Stenkirke med 170 Siddepladse, opført 1882. Tidligere stod der et Kapel, Flatekval Kapel, der før saa har siden blev nedrevet. I Kapellet var der i sin Tid en Altartable fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede. Hvor denne Altartable opbevares, vides ikke.

12. Laksevaag Prestegjæld.

Laksevaag Prestegjæld bestaar af den nordlige og vestlige Del af Halvøen mellem Byfjorden og Fjøsangerfjorden og grænser mod Nord til Afskøen, mod Vest til Fjeld, mod Syd til Jæne, og mod Øst til Bergens By. Før 1915 tilhørte Laksevaag Afskøen Prestegjæld, men blev 1915 eget Prestegjæld. Saavidt vides danner det fremdeles sammen med Afskøen en Kommune² og et Lensmandsdistrikt.

Sogneprest til Laksevaag er G. F. Thybring; Aldr. Laksevaag.

Laksevaag Sogn.

Laksevaag Kirke er af Tømmer med ca. 440 Siddepladse og opført 1875. Tidligere har der ikke været nogen Kirke.

13. Lindaas Prestegjæld.

Lindaas Prestegjæld bestaar af en Landtunge nord for Fenssfjorden og af Øer og Halvøer syd for Fenssfjorden og omkring Lygrefjorden. Det grænser mod Nord til Fenssfjorden, mod Øst til Gosanger, mod Syd til Hamre, Alversund og Manger og mod Vest til Havet og bestaar af fem Sogne, Lindaas, Austrheim, Lygre, Myking og Fedje. Det udgjør to Kommuner, Lindaas og Austrheim, og et Lensmandsdistrikt med en Folkemængde af 6,951 i 1914, idet Lindaas havde 4,433 og Austrheim 2,518.

I intet Prestegjæld i Nordhordland har der været gjort saa mange Oldfund som i Lindaas. Gravfelter findes paa mange Steder, paa Gundven og Tveiteraas nord for Lygrefjorden, paa Den Lygren og ved Fedje Kirke. I en Gravhaug blev der for en Del Aar siden fundet en spiralsformet Guldring fra den ældre Jernalder. Den er nu i Bergens Museum.

Paa Den Lygren holdt Olav den Hellige Ting 1026 i Anledning et Mord, som var begaaet paa Hennørne (Hernar) udenfor Manger en Aften, paa en af hans Hirdmænd („Snorre“, 405).

Ifølge et Manuskript af Presten Angell fra 1752, der findes paa Universitetsbibliotheket i Kristiania, skal Fedje først i Midten af det 16de Aarhundrede være bebygget af Nordmænd. Tidligere skal her kun have boet Englændere og Skotter. Presten Angell fortæller, at i 1752 fandtes endnu Levninger af det første norske Hus, der var af Træ, og af de engelske Huse, der var opført af Sten. Det er kjendt, at Skotterne drev en ganske livlig Handel paa Norge i det 15de og 16de Aarhundrede, og det er ikke usandsynligt, at de har havt et Opholdssted paa Den.

Sogneprest til Lindaas er A. M. Frøese; Ader. Lindaas.

Resid. Kapellan er G. O. Lyngaas; Ader. Austrheim.

Lindaas Sogn.

(Skræves i ældre Tider „Lindiafs Sogn“.)

Lindaas Kirke er en Trækirke med 440 Siddepladse, opført 1865. Den forrige Kirke var en Stenkirke, opført før 1315. Den stod endnu i 1722, men benyttedes da som Kor i den daværende Lømmekirke. Talrige Rødder i Jorden skal vise, at der her i gamle Tider har staaet mange store Lindertræer.

Myking Sogn.

(Skræves i ældre Tider „Mykingar Sogn“.)

Myking Kirke er en Stenkirke med 500 Siddepladse, opført 1861. Den forrige Kirke var bygget 1606. En ældre Kirke var en Stavekirke, opført før 1360 og nedrevet 1606.

Lygre Sogn.

(Skræves i ældre Tider „Lygru Sogn“.)

Lygre Kirke er en Trækirke med 390 Siddepladse, indviet 1892. Den forrige Kirke var en Trækirke med 230 Siddepladse, opført 1778. En ældre Kirke var opført før 1329 og nedrevet før 1777.

Austrheims Sogn.

Austrheim Kirke er en Trækirke med 480 Siddepladse, opført 1865. Den forrige Kirke var opført før 1321. Nedrebeftiden kjendes ikke.

Fedje Sogn.

(Sognet synes at være oprettet først efter Reformationen. Bygden hed i Middelalderen „Fedjar“.)

Fedje Kirke er en Trækirke med ca. 70 Siddepladse. Svad Tid den blev opført, vides ikke sikkert. Ifølge Daaes Bygdejagti skal den være opført i Midten af forrige Aarhundrede af en Skipper, der under en Storm havde lovet, at han skulde bygge en Kirke paa det Sted, hvor han først kom i Land, hvis han blev reddet.

14. Manger Prestegjæld.

Manger Prestegjæld bestaar af den største Del af Radvæn med nærliggende Smaasøer, af en liden Del af Halsbøen nord for Radvæn samt af en Del Vær vest for Gjaltefjorden. Det grænser mod Øst til Alversund, mod Nord til Vindaas, mod Vest til Hævet og mod Syd til Herlø. Det danner fire Sogne, Manger, Bø, Hjelme og Sæbø, og udgjør to Kommuner, Manger og Hjelme; og et Lensmandsdistrikt. Folkemængden var i 1914 5,439, idet Manger havde 4,453 og Hjelme 986.

Sogneprest i Manger er Provst R. M. Rasmussen; Ader. Manger.

Manger Sogn.

Manger Kirke er en Lømmekirke med 660 Siddepladse, indviet 1891. Den forrige Kirke var en Stenkirke med 200 Siddepladse, indviet 1743. Kirken brændte delvis 1822, men blev restaureret. Saavidt vides, er den nu nedrevet. En ældre Kirke, bygget af Træ, var fra den katolske Tid og efter Sagnet viet til St. Katarina. Den brændte 1739. Som Dørtærskel foran Kirken laa der i 1837 en Sten med Runeskrift. Indskriften er dog næsten ulæselig. Den opbevares nu paa Bergens Museum.

Bø Sogn.

(Strebes i ældre Tider „Bjar Sotn“.)

Bø Kirke er en Lømmekirke med 150 Siddepladse, opført 1875. Den forrige Kirke var af Træ. Den ældre Kirke var opført før 1360. Tiden for Nedrivelsen kjendes ikke.

Hjelme Sogn.

Hjelme Kirke er en Lømmekirke med 300 Siddepladse, opført 1875. Saavidt vides, var der ingen tidligere Kirke.

Sæbø Sogn.

Sæbø Kirke er en Lømmekirke med 400 Siddepladse, opført 1884. Den forrige Kirke var af Træ. En ældre Kirke var opført før 1329. Tiden for dens Nedrivelse kjendes ikke.

I Kirken fandtes en gammel Processionsstav. Ved Prædikestolen var ophængt fire Timeglas fra det 16de og 17de Aarhundrede. I Kirken fandtes ogsaa en Døbefont af Klæbersten. Dette Kirkeinventar findes nu antagelig paa Bergens Museum.

15. Masfjordens Prestegjæld.

Masfjordens Prestegjæld ligger langs Nordsiden af Jensefjorden og omkring Masfjorden og dens Arme og grænser mod Nord til Lavik i Sogn, mod Øst til Høssanger, mod Syd til Lindaas og Jensefjorden og mod Vest til Eivindvik i Sogn. Det danner to Sogne, Masfjorden og Solheim, og udgjør en Kommune og et Lensmandsdistrikt. Folkemængden var i 1914 2,252. Masfjorden blev eget Prestegjæld fra 1ste Mars 1879. Før tilhørte det Lindaas.

Sogneprest i Masfjorden er L. M. Kanestrøm; Aldr. Masfjorden.

Masfjordens Sogn.

(Masfjorden med Solheim hed i ældre Tider „Sandnes Sogn“.)

Masfjordens Kirke ved Sandnes er en Tømmerkirke med 380 Siddepladse, opført 1846. Naar den forrige Kirke blev bygget, vides ikke; heller ikke kendes Tiden, da den blev nedrevet.

Solheim Sogn.

Solheim Kirke er en Tømmerkirke med 200 Siddepladse, opført 1881. Tidligere stod her ingen Kirke.

16. Os Prestegjæld.

Os Prestegjæld grænser mod Syd til Korsfjorden og Bjørnefjorden, mod Øst til Juse og Vikør, mod Nord til Evanger og Bruvik og mod Vest til Haus og Jæne. Det udgjør to Sogne og to Kommuner, Os med Lysekloster Kapel og Samnanger, og danner tilsammen et Lensmandsdistrikt. Prestegjældet havde i 1914 en Folkemængde af 6,213, idet Os havde 3,188 og Samnanger 3,025.

I Ds findes Ruinerne af det bekjendte Lyskloster, et i den sidste Middelalder anseet og mægtigt Kloster. Klosteret blev grundlagt den 10de Juli 1146. Kun Grundmurene staar nu igjen. Stenene fra de gamle Bygninger har ned gennem Liderne været benyttet til Opførelse af andre Bygninger. Flere Stenlister, Gravstene og andre Fund, som har været gjort i og omkring Klosteret, findes nu i Bergens Museum.

I Nærheden af Lyskloster ligger Lyskloster Kapel. Det er en Lømmekirke med 102 Siddepladse, opført i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Altertavlen er fra 1703.

I Nærheden er ogsaa Eksercerpladsen Ulven, hvor Søndre Bergenhus Inf. Regiment No. 9 (Midthordland, Bergen, Nordhordland Landverns Batj.) har sin Eksercerplads.

Ikke langt herfra ligger den vakre Ø, Lysøen, hvor Ole Bull havde et Landsted. Her døde han den 17de August 1880.

Sogneprest i Ds er Andreas Amot; Ader. Ds.

Ds Sogn.

Ds Kirke er en Lømmekirke med 795 Siddepladse, opført 1870. Den forrige Kirke blev opført omkring 1600. En ældre Kirke var bygget før 1339 og nedrevet før 1600. I Nærheden har i tidligere Tider ogsaa staaet en anden Kirke, „Bjør Kirke a Gramnesi“. Den skal være opført før 1339 og blev nedtaget 1544. I den ældre Kirke fandtes en Døbefont af Klæbersten og nogle Processionsstave, som nu findes i Bergens Museum. En Altertable fra omkring 1450 opbevares i den nye Kirke.

Samnanger Sogn.

(Skrevet i ældre Tider „Safnangers Sogn“.)

Samnanger Kirke eller Adlands Kirke ved Bunden af Fjorden er en Lømmekirke med 428 Siddepladse, opført 1851. Den forrige Kirke blev bygget omkring 1600. En ældre Kirke, „Orlands Kirke a Safnangri“, blev opført før 1329 og nedrevet før 1600. I den forrige Kirke fandtes en Altertable, der nu er i Bergens Museum.

17. Sund Prestegjæld.

Sund Prestegjæld omfatter den jydlike Del af Sartorpen med nærliggende Smaaøer og grænser mod Nord til Feld, mod Øst til Jæne, mod Syd til Aulsevold og mod Vest til Havet. Det udgjør et Sogn med Aulseland Kapel og en Kommune med en Folkemængde af 2,399 i 1914. Det danner sammen med Aulsevold et Lensmandsdistrikt.

Sund Sogn.

Sund Kirke er en Lønnerkirke med 500 Siddepladse, opført i 1877. Den forrige Kirke var opført 1709. En ældre Kirke var opført før 1327 og skal have været en Stavekirke. I 1665 var den ifølge Besigtigelse meget forfalden, saa det heder, at „Almuffuen neppe tør bliffue udi Kirchen, naar det blæszer“. Redrivelsestiden kjendes ikke.

Paa Loftøen skal der i gamle Tider have staaet et Kapel, „St. Ludvigs Capella a Thysfisey“, indviet 1306. Redrivelsestiden er ukjendt; men paa Dens Vestside ved Kongensøstet har man fundet store Stoffer i Sandet, som man tror er Levninger af det gamle Kapel.

Paa Aulseland staar Aulselands Kapel, en Lønnerkirke med 250 Siddepladse, opført 1880.

18. Narstad Prestegjæld.

Narstad Prestegjæld bestaar af de nærmeste Trakter syd og øst for Bergen og grænser mod Syd til Jæne, mod Vest til Aulsevold og Bergens By, mod Nord til Bergens By og Hammer og mod Øst til Haus. Det udgjør et Sogn, og indtil 1ste Juli 1915 en Kommune og et Lensmandsdistrikt. Efter nævnte Dato er Narstad Kommune indlemmet i Bergens By. I 1914 var Folkemængden 7,463.

Narstad (Narstada) var i ældre Tider Kongsgaard, hvor Kongerne Harald Haarfager og Haakon den Gode ofte opholdt sig (Se „Snorre“, 85, 115).

Sogneprest i Narstad er H. A. Jørgensen; Aldr. Bergen.

Narstad Sogn.

(Skrevet i ældre Tider „Alrekstada Sogn“.)

Narstad Kirke er en Stenkirke med 700 Siddepladse, opført 1890. Narstad gamle Kirke blev ødelagt i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Da Narstad den Tid var Anneks til Fane, benyttet Menigheden dels Birkeland Kirke og dels Bergens Domkirke, indtil Sognet 1749 blev henlagt til St. Jørgens Kirke i Bergen.

Hilsener og anerkjendende Udtalelser hjemmefra af Lagets Vresmedlemmer.

— — „Den Tanke at samle norske Amerikanere i engere Foreninger paa Grundlag af fælles Minder og Kjærlighed til Jødebygden er i mine Øine et udmærket Led i det store Fællesarbejde for at vedligeholde og udvikle Samfølelsen paa begge Sider af Gabet.“

Statsminister Christian Michelsen.

„Nordhordlandslaget,

U. S. A.

Nordhordlandslaget har vist mig den store Vre at udnævne mig til Medlem af Laget samt gennem sin Formand, Hr. Pastor L. L. Fylling, at overrække mig sit Mærke.

Jeg beder om Lov til at bringe tilbage min ærbødige Hilsen og Tak for den store Opmerksomhed og Udmerkelse, som herved er bleven mig tildel. Jeg beder Lagets ærede Styre og Medlemmer være forvisset om, at jeg altid vil sætte overordentlig stor Pris paa at kunne regne mig som Medlem af Nordhordlandslaget.

Vi Nordmænd har i dette mærkelige Mindeaar faaet saa mange stærke og varme Vidnesbyrd om den Kjærlighed og Trofasthed, hvormed vore Landsmænd i Vesten omfatter gamle Norge, dets Folk og dets Minder. Intet kan være mere skikket til hos os at styrke Troen paa, at vort Folk under de beskedne

Kaar, som er det tildelt, har sin Opgave at løse, og at Nordmændene, ja saatalige de end er, vil vide at holde sin Rang blandt Folkene.

Jeg tør udtale et varmt og inderligt Ønske om, at Gordalændingerne i Amerika gennem en lang Fremtid enige og samholdige vil virkeliggjøre sit vakre Valgsprog: „Lat os ikkje Forfederne gløyma“, og at vi paa begge Sider af Havet maa have Glæde og Velsignelse af den Udbefæsting af Tanker, Minde og Bøner, som Virkeliggjørelsen af dette Valgsprog indebærer.

Jeg haaber en Gang personlig i Amerika at kunne bevidne Medlemmer af Nordhordlandslaget min Paaskjønnelse af den Ære, Laget har vist mig.“

Statsminister Bollert Konow.

„Nordhordlandslaget i Amerika!

Med Tak og Glæde modtog jeg Lagets Benfælsbevis overfor mit Herred ved Udnævnelsen af mig, som dets Ordfører, til Æresmedlem af Laget. Hos os, som lever her hjemme, og kanste specielt for os, som deltager noget i det offentlige Liv, er det en stor Glæde at se og føle den Kjærlighed, vore udbandrede Landsmænd bevarer for sine Fædres Land.“

Gerth Meier Bruun,
Ordf. i Narvik.

Af et Telegram:

„Min ærbødige Tak for den idag modtagne Æresbevisning. Maatte Nordhordlandslagets Motto: „Lat os ikkje Forfederne gløyma“ altid staa manende til Minde og Daad for jaavel Nordhordlændingerne i Amerika som for os Nordhordlændinger i Gamlelandet!“

13de Juni 1914.

Peder D. Kleppe,
Ordf. i Austevold.

„Nu har maaffe eders Møde allerede været; men se dog til at bringe min Giltjen frem for Lagets Medlemmer, og er der

nogen deriblandt, som jeg er kjendt af, da hils dem meget flittigt. De varmeste Ønsker for Lagets Fremgang."

D. Kallestad,
Ordf. i Sund.

"Jeg har at frembære Herredsstyrets Tak og Hilsen til Dem og Nordhordlandslagets samtlige Medlemmer. Det er vort som det er Lagets Haab, at Forbindelsen og Samspølelsen mellem Nordmænd hjemme og ude maa kunne vedligeholdes til Glæde og Gavn for den norske Folketamme. Maatte det ske, det er min Bøn og mit Haab."

Ivar B. Sælen.
Ordf. i Fane.

"Hermed erkjendes modtaget tilføjede Udmerkelse som Eresmedlem af Nordhordlandslaget i Amerika.

Jeg beder Dem, kjære Pastor Thilling, at overbringe Foreningen min dybeste Tak, — og en hjertelig Hilsen fra mig og Søsanger Herredsstyre til Nordhordlænderne i Amerika.

Det er en ædel og løfterig Tanke, der har sat Blomst ved Stiftelsen af Nordhordlandslaget. Den bærer i sig et Vidnesbyrd for os i Gamlelandet om, at Skyldfolket i Amerika føler Traditionen og Samhug som Frænder imellem.

Naar Foreningen i dens Konstitutions Formaal som første Post har grundlagt Arbeidet paa Kristendommens Grund, har den derved sikret sig et Fundament, der vil bære frem til stor Velsignelse for de videre Formaal og over dens enkelte Medlemmer.

For os i Heimbygderne er dette et høistemt Vidnesbyrd om Guds Riges Kraft udover Slægterne og Tiderne.

Den sidste Menneſkealder har været præget af store Forandringer i alle Forholde. Europæismen fra Ottiaarene havde herjet udover Folk og Land; men Følgerne blev ikke de varme Pulsslag, der var forespeilet; tværtimod det modsatte — en kold Ligegyldighed for alt og alle, en Banvyrknad for

de nedarvede aandelige og timelige Bærdier, der truet med at forvandle alt og alle til stenhaard Materialisme og Strævd for Dagen. Men Bølgeslaget har vendt sig — Folket vender tilbage til Fædrenes Gud og finder samtidig, at vi har meget at takke Far, Mor og Bedsteforældre for. Vi ser nu, at den rigtigste og velsignelsesrigeste Udvikling er den, som følger i gode Fædres Spor.

Jeg tager neppe feil, naar jeg føler, at et lignende Bølgeslag gaar gennem vore Frænders Hjerte og Sjæleliv hinsides Gabet; at vore Udflytterfolk fra de forskjellige Landsdele slutter sig sammen for saa ædle Formaal, som Nordhordlandslagets Konstitution utviler, er allerede Vidnesbyrd nok herom.

Det norske Folk har nylig fejret Jubilæumsaaar. Vi talte og skrev om lykkelige henrundne hundrede Aar og ikke mindst om økonomisk Fremgang og Trygghed. Et Kanonstusd skafte os op; den ene saa paa den anden; Spørgsmaal laa paa Tungen: Hvor staar vi i grunden efter hundrede Aars Fremgang og Fred? Hvordan var det med Fædrenes Skik, hvor var Fædrenes Kornbører, Melstamper, Sildetønder og Kjødbeholdninger? Svaret er let — **tomt overalt**. Jubileringen fik en brat Ende, men kanske en god Ende, fordi det norske Folk blev nødt til at gaa i sig selv og offentlig bekjende, at det havde forladt Fædrenes Veie.

Til Nordhordlandslaget vil jeg derfor saa Lov at sige: Gaa igang med at skrive Bygdefolkets Historie. Tag med den religiøse og den borgerlige Udvikling; det vil blive til Støtte, Opmuntring og Nytte for de kommende Slægter. Kan jeg være til nogen Nytte med Oplysninger fra Hosanger Herred, stiller jeg mig gjerne til Disposition.

Sermed en hjertelig Hilsen til alle Medlemmer af Nordhordlandslaget og en særskilt Hilsen til dem fra Hosanger Herred."

Nils Mjøs,
Ordf. i Hosanger.

— „Eg er storleg fegjen av, at Nordhordlendingarne i Amerika sluttar jeg saman fyr at bevare Minne um si Heimbygd og Fedraland.

Eg vil faa Lov at ynstja Laget Luffa. Luffa fylgie og kvar einfsild Medlem av Laget!”

Ivar R. Straume,
Ordf. i Modalen.

— „Med Glæde har jeg giennemlæst Lagets Statuter, der forekommer mig at være ypperlige, greie og indholdsrige. Ikke mindst fordi jeg hører til dem, der ei med Glæde har seet paa den sterke Udvandring, og som derfor er interesseret for Arbeidet for Emigrationens Indskrænkning, glæder det mig at se, at Laget blandt sine Formaal vil arbeide for at bevare i hjært Minde hos de Udflyttede Tanken om gamle Norge som deres „eiget Vettarland“. Ogget Kjærlighed til „Vettarlandet“ skulde nemlig ganske sikkert faa Enkelte til atter at vende tilbage til Heimbygdens Skogar og Dalar. Det turde hælde, at de ikke vilde komme til at angre paa det. Slipper Norge, som vi faar haabe, fra at blive draget ind i Verdenskrigens Rædsler og Ulykker, saa vil det forhaabentlig gaa en rask og rig Udvikling imøde og derved kunne byde sine Sønner og Døtre gode Fremtidsmuligheder. Norge er Fremtidens Land. I denne Electricitetens Tidsalder har Landet vort de største Betingelser for Fremgang. Fra alt flere og flere Bygder i Landet berettes der nu om, at man har anskaffet sig Electricitetsværker til Frembringelse af Kraft Lys og Varme. Om en Tid vil omtrent alle Bygder følge Eksemplet, og jeg synes allerede se for mit indre Øie Fremtidens Norge straae i elektrisk Belysning, opvarmet af Electricitet og forsynet med elektrisk Kraft til Udførelse af de mest forskjellige Slags Arbeide. Jeg oplever kanske ikke den Dag, da dette Fremtidssyn er blevet til Virkelighed, men Begyndelsen til Virkeliggjørelsen har jeg da seet, og den spaaer godt for Fremtiden. Norges Fremgang i den sidste Mennekealder har været betydelig. I det Herred, jeg som Ordfører fortiden har den Ære at repræsentere, er i

Løbet af de sidste 20—30 Aar ifølge Vigningslisterne Formuen fordoblet, og Indtægterne har samtidig steget i endnu højere Grad. I min lille Fødebygd, Aadlansfjorden i Fusa, var under min Opvækst for en 40 Aar siden Forholdene gjen-nemgaaende smaa og trange, men nu er der almindelig Velstand — tildels Rigdom, hvad ikke blot Bygdens vakre Bebyggelse, men ogsaa Skattelisterne tydelig viser. Maatte kun Fremgangen holde ved som den er begyndt baade i materiel og kulturel Henseende, saa skal „Norge over vore Grave blomstre som en Herrens Have.“

Det er mit Hjertes Ønske, at alle udbandrede Nordmænd — og da ikke mindst mine Gjembygdinger fra Fusa og videre fra hele Nordhordland maa ha Lykken — den sande Lykke med sig, og at de altid til deres Livs sidste Aften maa bevare i Fjær Grindring Mindet om deres Fædreland — det mer end tusind-aarige gamle Norge, som nu, mens jeg skriver dette, ligger som en Herrens Have badet i Vaarsolen med blomstrende Haver og Enge og med tusindstemmig Sang fra de vingede Skarer, som nu gjæster vore Skoger.“

Johs. Dale,
Ordf. i Fusa.

— „Det glæder os, at norskfødte Sønner og Døtre der-over i Amerika besøge Norges Land i Jubilæumsaaret, Hundredaaret for vor Grundlov. Ja, gid Jubilæet maatte fornemmelig bestaa i Tak til Gud for Fred og Velsignelse i disse hundrede Aar, som nu rinder ud siden 1814. Tak for Besøget!

A. Volstad,
Ordf. i Haalandsdalen.

„Deres ærede Skrivelse modtaget. Jeg ser deraf, at Nordhordlandslaget har æret mig med Udnævnelse til Eresmedlem af Laget og sendt mig Lagets vakre Sløise. Jeg sender herved min allerhøjerteligste Tak herfor og beder denne ved Anledning frembaaren for Laget. Det glæder mig meget, at Udflytter-folket fra Nordhordland har dannet sit Lag til Hævdelse af

Forbindelsen med Gamlelandet og forhaabentlig til sin egen
 Hygge og Nytte.

Bistnok kunne vi alle ønske, at Forholdene var sli, at Norges
 Sønner og Døtre kunde slippe at vandre over Blaamyren;
 men naar de nu ikke er det og kanske ikke blir det saa snart
 heller, saa vil jeg saa inderlig ønske Laget Lykke og Fremgang
 i Gaab om, at saa mange som mulig af Nordhordlænderne
 slutter sig til det og saaledes kommer til at danne et Parti
 levende Norge der vester til ubetinget Hygge og Nytte for Med-
 lemmerne selv og kanske til ikke saa liden Trøst for os, som
 sidder igjen i Gamlelandet og kanske har sendt mange Kjendte
 og Kjære over til „Dollarens Land“ og formentlig maa
 jende Flere.

Jeg slutter med at forsikre Dem, at jeg skal gjøre mit til,
 at Nordhordlandsfolkene her hjemme bevarer i sin Erindring
 sine Brødre og Søstre over i det travle Lag i Amerikas Fa-
 brikker, dets Gletter og dybe Skoger.

Jeg har havt Anledning til at vise Sløisen for Herreds-
 styret og Flere, der alle glæder sig inderlig over, at Vinjerne
 er knyttet mellem Nordhordlænderne der vester og mellem
 disse og Hjemmefolket.“

B. Janebu,
 Ordf. i Lindaas.

„Hiarteleg Tak for Gaava fraa Nordhordlandslaget. —
 — Beit De kva eg ynsker nett no? At eg hadde Ramni paa
 alle, som er med i Nordhordlandslaget. Vil inderleg ynska
 desse Helsingar ikke maatte vera baade den fyrste og sidste
 mellom Frændarfolket. — Skynar det siik, at Sløisa høirer
 meg personleg til og ikkje skal latast til Eftermannen. Tak
 for Wresplassen i Laget! Send heile Laget Tak og Rukke-
 ynske.“

Mils Fjellanger,
 Ordf. i Austrheim.

„Det var en meget glædelig Overraskelse, at modtage Deres meget ærede Brev vedlagt Væresmedlemsløse fra Nordhordlandslaget i Amerika. Jeg er sikker paa alle her hjemme sætter stor Pris paa, at vore Brødre i Amerika ved denne Væresbevisning vil sene, at I vil mindes Hjembygden og opretholde de gamle gode Forbindelser med Hjemlandet.“

G. M. Skinstad,
Ordf. i Ds.

„Jeg har gennemseet Konstitutionen og giver den min udelte Tilslutning. Den Formodning, at Udvandringen fra vor Bygd fremdeles vil vedvare endnu en Tid, synes at være aldeles rimelig, og da er Tanken om at vedligeholde Forbindelsen mellem os herhjemme og Eder derover baade saare ønskelig og nødvendig til fælles Glæde og Sygge.

Gæmmed min hjerteligste Hilsen og Tak til Nordhordlandslaget over i Amerika for den mig af Laget viste Opmærksomhed.“

D. Sture,
Ordf. i Hjelme.

„De kan neppe tro hvilken Overraskelse og Glæde Deres Skrivelse og den vakre Sløise beredte mig. Jeg er ikke i Tvil paa, at ogsaa Nordhordlandslaget vil bidrage sit til at styrke og bevare Kjærligheden mellem gamle „Mor Norge“ og hendes mange kjække Sønner og Døtre paa den anden Side af Atlanterhavet. Saavel nu i Jubilæumsaaet som i det store Ålvorsaar 1905 har vi her hjemme i Norge faaet se mange rørende Beviser paa Kjærlighed og Offervillighed for Moderlandet fra det udflyttede Norge. Mine bedste Ønsker for Held og Lykke for Laget.“

N. S. Røsseland,
Ordf. i Samnanger.

„Det var meget interessant — og jeg kan tilføje rørende — at læse igjennem Loben for Nordhordlandslagets Virksomhed. Det fremgaar deraf, at Laget vil udfolde et energisk

Arbeide for sit velmente og hypperlige Formaal, som jeg tror vil være til Betsignelse, Gavn og Glæde baade for os her hjemme som for vore kjære Slægtninger, Bekjendte og Venner i Amerika."

B. J. Tertnæs,
Ordf. i Masene.

"Særlig glad er jeg over, at det ogsaa har lyffedes Udvandrere fra Nord- og Midthordland at organisere sig og danne Lag omkring de bekjendte Ord af Svar Mæsen: „Lat os ikke Forfæderne gløyma". Det har ofte været sagt, at Norge gennem Marenæs Løb har lidt større Tab derved, at en stor Del af dets bedste og mest begavede Sønner og Døtre er rejst ud af Landet og bosat sig i Amerika; og deri er jeg enig. Men dette Tab erstattes for en Del derved, at vore udvandrede Landsmænd slutter sig sammen og med Trofasthed bevarer Minderne fra sit første Hjem og paa saa mange Maader giver os her hjemme Beviser paa sin Hengivenhed og Taknemmelighed. En hjertelig Tak og Hilsen til alle Nordhordlandslagets Medlemmer."

Olai Bjørø,
Ordf. i Fjeld.

"Tanken om og Arbeidet for at bevare og øge Forbindelsen mellem det udflyttede Norge og Moderlandet maa jo omfattes med Interesse og Varme af alle norske Mænd og Kvinder, for her findes knapt Nogen her hjemme, som ikke har Slægtninge eller Venner over i Amerika. Men skal Vaandet tversover Havet blive sterkt og holde, maa det være en Samling af Vaand mellem de tusen Hjem paa begge Sider af Havet. Derfor synes mig den Fremgangsmaade, De har valgt, at knytte Udvandrere fra et bestemt Distrikt i Moderlandet til de hjemlige Trakter at være den rette Vej til at binde det Hele sammen.

Deres fremkastede Tanke om aarlig at faa Fortegnelse fra Hjembygden over Udvandrere er meget tiltalende. Men jeg ved ikke, hvem der bedst kunde skaffe en saadan Liste. Laget

har et stort og vakkert Formaal og vil tilvisse kunne gjøre meget godt. Jeg vil ønske, at Laget maa vokse sig stort og sterkt til Dykke og Betsignelse for de mange Udbandrerere fra dette Distrikt, som vi alle omfatter med Kjærlighed og Hengivenhed."

M. Kimmereid,
Ordf. i Bruvik.

"Med hjarteleg Takk hev eg teke mot Dykkar Melding um, at eg som Ordførar i Håus er utnemnd som Vreslim av Nordhordlandslaget i Amerika.

Eg vonar Laget fær Høve til i rift Mun at auke Samkjendsla millom Nordhordlendingarne i Amerika og her heime."

N. D. Sundland,
Ordf. i Håus.

"For den store Vre, som er beviist mig, og som jeg sætter særdeles stor Pris paa, tillader jeg mig at frembære min hjerteligste Tak, og vil jeg udtale Ønsket om Trivsel og Fremgang for Laget, jaa det ædle Formaal, det har sat for sit Virke, maa naaes, og Baandet knyttes stærkere og stærkere mellem Nordhordlendinger paa begge Sider af Havet.

Tilslut tillader jeg mig at frembære for Laget min bedste Hilsen."

C. Dahl,
Sogneprest i Hamre og Provst i
Østerøen Provsti.

Nordhordlandslagets Væresmedlemmer.

Udnævnt 1913.

1. Guvernør Andrew C. Lee, C. Daf.

Udnævnt 1914.

2. Statsminister Christian Michelsen, Fane.
3. Statsminister Wollert Konow, Fane.
4. Statsraad Lars Abrahamsen (Storingsmand for Midthordlands freds), Voss.
5. Fhv. Storingsmand M. J. Rongved, Hamre.
6. Storingsmand Guttorm Mikkelsen Lid, Fane.
7. Storingsmand Lars Nilson Swim, Ordfører i Alversund.
8. Fhv. Storingsmand Iver B. Sælen, Ordfører i Fane.
9. Johan Berentsen, Ordfører i Afsen.
10. N. Th. Skjellanger, Ordfører i Herlø.
11. O. Sture, Ordfører i Hjelme.
12. O. Maraaas, Ordfører i Manger.
13. Nils Hjellanger, Ordfører i Austheim.
14. B. Hanebust, Ordfører i Lindaa.
15. S. Bergeland, Ordfører i Masfjorden.
16. J. S. Eitanger, Ordfører i Hamre.
17. Nils Mjøs, Ordfører i Høanger.
18. Iver N. Straume, Ordfører i Modalen.
19. A. O. Sundland, Ordfører i Haus.
20. M. Kimmereid, Ordfører i Brubak.
21. B. J. Tertnæs, Ordfører i Aafene.
22. S. M. Skinstad, Ordfører i Os.
23. Olai Bjørø, Ordfører i Hjelb.
24. O. Kallestad, Ordfører i Sund.
25. Peder O. Kleppe, Ordfører i Austevold.
26. N. S. Røsseland, Ordfører i Samnanger.
27. Johs. Dale, Ordfører i Fusa.
28. S. Baartvedt, Ordfører i Strandvik.
29. A. Bolstad, Ordfører i Gaalsdalen.
30. Gerth Meyer, Ordfører i Larstad.

Udnævnt 1915.

31. E. T. Dahl, Provst i Østersen Provsti.
32. M. J. Espelid, Kirkesanger i Hamre.
33. N. Bjelland, Austevold.
34. M. A. Refnes, Hamre.

Til Vresmedlemmerne!

I det Nordhordlandslagets Bestyrelse takker for de venlige Gifener og anerkjendende Ord fra Vresmedlemmer i Norge, vil vi hermed gjøre Vresmedlemmerne opmærksom paa, at hvis noget indtræffer derhjemme, som I tror vilde være af Interesse for Sambygdingen herover, vil vi være meget taknemmelige for saadan Oplysning. Underretning af det Slags bedes sendt Formanden, Pastor L. L. Kylling, Woodville, Wis. Bidrag til Lagets Arbejde vil særlig være kjærkomne. Og saa Medlemmer hertilands bedes gjøre Arbejdets Redaktion bekendt med dette og hint, som maatte ansees passende for Arbejdet, enten det er fra gammel eller ny Tid.

I Erhødighed,

Bestyrelsen

Nordhordlandslagets Bestyrelse 1913—1914.

Formand, Rev. L. L. Fylling	Woodville, Wis.
Viceformand, Lars Landaas	Twin Lakes, Minn.
Sekretær, Rev. Otto Møstrem	Mt. Goreb, Wis.
Kasserer, O. J. Gohle	Ellsworth, Wis.
Johannes Heldahl	Elma, Iowa.
Andrew Olson	Emmons, Minn.
Ingelbrigt Østvedahl	Emmons, Minn.

Lagets Bestyrelse 1915—1916.

Formand, Rev. L. L. Fylling	Woodville, Wis.
Viceformand, Lars Landaas	Twin Lakes, Minn.
Sekretær, Rev. O. R. Sletten	Lake Mills, Iowa.
Kasserer, O. J. Gohle	Ellsworth, Wis.
Johannes J. Heldahl	Elma, Iowa.
L. L. Eidsnes	Hudson, S. Dak.
R. Cleveland	Crosby, N. Dak.

Lagets Medlemmer.

Opgivne Gaardsnavne, som Vedkommende har brugt i Norge, er tilføjet i Parentes.

J. h. bethder, at Vedkommende, saavidt vides, er født i Amerika.

Rettelser, Forandringer af Adresser og lignende bedes sendt Lagets Sekretær.

Alversund.

Nils Thorsheim	Hudson, S. Dat.
Olaf Moksøld	Beresford, S. Dat.
John Espeland	Alcester, S. Dat.
Otto Thorsheim	Beresford, S. Dat.
Ole Jacobson Espeland	Alcester, S. Dat.
O. B. Espeland	Beresford, S. Dat.
Mrs. Ole Lundstrøm	Hudson, S. Dat. (Remme).
Ole Thorsheim	Hetland, S. Dat.
Olaf A. Gjursen	Hetland, S. Dat. (Gaufereide).
Nils Fosse	Berndale, East., Canada.
August M. Musfeth	Lake Preston, S. Dat.
Lydia B. Galdorfen	Northfield, Minn. (Fræthaug).
Carl Alsnefs	609 Pine St., St. Paul, Minn.
Martin Tvedt	3233 19th Ave., So. Minneapolis, Minn.
A. Fos	Milltown, Wis.
Ole Ekeland	Alcester, S. Dat.
Mons Jacobson	Havelock, Iowa (Espeland).
Bertin Garvik	Beresford, S. Dat.
Mrs. Rachel Gjervik	Alcester, S. Dat. (Stare).
Magnus Monstad	Beresford, S. Dat.
Christofer Stare	Canton, S. Dat.
Sivert Anderson	Lake Preston, S. Dat. (Elsaa).
Sigurd Johnson	Beresford, S. Dat. (Nesse).
Wilhelm Littlos	Ellsworth, Iowa.
Bertha Thorsheim	Thompson, Iowa.
Mrs. Thom Anderson	Bricehn, Minn.
Mr. og Mrs. O. J. Jndvik	Thompson, Iowa.
M. L. Thorsheim	Lake Preston, S. Dat.
Lars O. Otterstad	Joice, Iowa.

Austevold.

Erif O. Wasnefs	Aneta, N. Dat.
Rasmus O. Wasnefs	Aneta, N. Dat.
Halvor A. Wirkeland	Finley, N. Dat.

Johannes Arneson.....	Cooperstown, N. Dak. (Storebø)
Louis R. Sampson.....	Finley, N. Dak. (Oppland).
Sacarias Anderson.....	Finley, N. Dak. (Kolbeinsvig).
Dr. A. J. Heimarck.....	Finley, N. Dak.
Halfdan Pettersen.....	Finley, N. Dak. (Kvalvaag).
Lars L. Jagerbakke.....	Sharon, N. Dak.
Elias O. Wilson.....	Finley, N. Dak. (Kolbeinsvig).
Peder J. Hanson.....	Sharon, N. Dak. (Storebø).
Endre Johannesen.....	Aneta, N. Dak. (Egholmen).
Andrew Nelson.....	Sharon, N. Dak. (Sandtorf).
Jacob G. Storebø.....	Sharon, N. Dak.

Bruf.

Johannes Olson Burcklie.....	Lake Mills, Iowa.
Anders Olson Sæterdal.....	Emmons, Minn.
Simon Simonson Bindingsboe.....	Bradley, S. Dak.
John E. Moen.....	Barrett, Minn.
Olaf Reigstad.....	Hudson, S. Dak.
Ole A. Kaarstad.....	Hannaford, N. Dak.
Olai Moen.....	Vereşford, S. Dak.
John A. Elvik.....	Hudson, S. Dak.
Ivar J. Johnson.....	Emmons, Minn.
Bernt Olson Sæterdal.....	Emmons, Minn.
Thomas Siverson.....	Emmons, Minn.
James Herman.....	Balghalla, N. Dak.
John M. Dale.....	Danvers, Minn.
Lena Watsdal (Mrs. Andrew A. Rommereim).....	Hudson, S. Dak.
Johannes Veraas.....	Hoffman, Minn.
Alfred Watsdal.....	Flandreau, S. Dak.
Erik J. Dale.....	Bode, Iowa.
Obert O. Sellevold.....	Vereşford, S. Dak.
Sofie Voge.....	Vereşford, S. Dak.
Ingeborg Reigstad.....	Vereşford, S. Dak.
Ingvold Watsdal.....	Vereşford, S. Dak.
Carl Watsdal.....	Vereşford, S. Dak.
Carl Veraas.....	Alcester, S. Dak.

Fane.

Martin Eidsnes.....	Marvel, N. Dak. (Spreide).
B. S. Hanson.....	Canton, S. Dak. (Stage).
Christ Leivestad.....	Inwood, Iowa.
Anna Widthun.....	Vereşford, S. Dak.

Fjeld.

Mrs. J. Moser.....	Adrian, Minn.
Engel Erickson.....	Alcester, S. Dak. (Algergen).
Thomas O. Anderson.....	Blabon, N. Dak. (Trengereide).
Ole Amundson.....	Aneta, N. Dak. (Trengereide).
Ingvald A. Løkken.....	Colton, S. Dak.
Mrs. Thomas Olson.....	Forest City, Iowa. (Dal).
Lars J. Landro.....	Ledgerwood, N. Dak.
Mrs. Lars J. Landro.....	Ledgerwood, N. Dak.
Mrs. Hans Larson.....	Lombard, Montana. (Lønøen).
Nils H. Fjeld.....	Lombard, Montana.
Mrs. Larsine G. Olson.....	Hancock, Minn.
Anton Steffenson.....	Mills Farm, Montana.

Fuse.

Samuel C. Haga.....	Montevideo, Minn.
---------------------	-------------------

Hamre.

Olaf Fyllingsnes.....	Harrisburg, S. Dak.
Gudmund Hustelid.....	Beresford, S. Dak.
L. L. Eidsnes.....	Hudson, S. Dak.
Rev. C. J. Fylling.....	Mandan, N. Dak.
John Tollefson.....	Hudson, S. Dak. (Eidsnes).
Ole L. Eidsnes.....	Hudson, S. Dak.
Ragnvald Isdal.....	Canton, S. Dak.
Elias A. Lefnes.....	Henry, S. Dak.
Ingvald Johnson Sandvik.....	Henry, S. Dak.
Albert A. Lefnes.....	Henry, S. Dak.
Kolben R. Sydnæs.....	Henry, S. Dak.
Marie A. Lefnes (Mrs. R. Sydnæs).....	Henry, S. Dak.
Mrs. Anna Larson.....	Henry, S. Dak. (Lefnes).
Alfred Sigurd Hernes.....	Henry, S. Dak.
Ole R. Ekanger.....	Leland, Iowa.
S. H. Lee.....	Moscow, Idaho.
George Fylling.....	Beresford, S. Dak.
Steffen O. Fyllingsnes.....	Beresford, S. Dak.
Charles Birteland.....	Beresford, S. Dak.
Andreas M. Ekanger.....	Canton, S. Dak.
Martin Gjervik.....	Beresford, S. Dak.
Carl M. Ekanger.....	Canton, S. Dak.
Anders Gjervik.....	Alcester, S. Dak.
Christian M. Ekanger.....	Beresford, S. Dak.

Hellemand Fyllingsnes	Veresford, S. Dat.
John O. Aaalaas	Veresford, S. Dat.
Mons Nelson	Hetland, S. Dat. (Salhus).
Gustav G. Eidnes	Hurdsfield, N. Dat.
Bernt Steffenjon	Veresford, S. Dat. (Fsttegaard).
Gustav Nelson	Hetland, S. Dat. (Salhus).
Bert Tvedt	Hendricks, Minn. (Hagseth).
George Johnson, 3117 Newton Avenue No., Minneapolis, Minn.	
Olai N. Ekanger	Elma, Iowa.
Zvar Hustlid	Veresford, S. Dat.
August Gjervik	Canton, S. Dat.
Mrs. O. B. Espeland	Veresford, S. Dat. (Gjervik).
Bastian Fylling	Veresford, S. Dat.
Zvar Lee	Worthing, S. Dat.
Erick Gjervik	Canton, S. Dat.
Anut Aase	Veresford, S. Dat.
Andrine Hagseth (Mrs. Ben Tvedt)	Bruce, S. Dat.
Caroline Gjervik (Mrs. Jacob Eikemo)	Alcester, S. Dat.
John Olson Grotteit	Veresford, S. Dat.
Olai Nelson	Veresford, S. Dat.
Martin Steffenjon	Veresford, S. Dat. (Fsttegaard).
Anton Myhr	Worthing, S. Dat.
Rev. L. L. Fylling	Woodville, Wis.
Amalia Gjervik (Mrs. Fyllingsnes)	Harrisburg, S. Dat.
Anna Hjelvik	Sioux Falls, S. Dat.
Ingvald Tolleffson	Veresford, S. Dat. (Eidnes).
J. P. Eastgaard	Naples, S. Dat.
Mrs. Ingvald Tolleffson	Veresford, S. Dat. (Rafnes).
Bertha Oline Gjervik (Mrs. Andrew M. Ekanger), R. 1, Sioux Falls, S. Dat.	
Berge Gjervik	Hudson, S. Dat.
Stella Refnes	Hudson, S. Dat.
Vaste Ekanger	Worthing, S. Dat.

Haus.

Ole Stoffe	Ellsworth, N. Dat.
Lars Leetun	Lamoni, Iowa.
Mikael Revdal	Hudson, S. Dat.
Sivert A. Undeland	Clear Lake, S. Dat.
Nils J. Herland	Emmons, Minn.
Ole M. Herland	Emmons, Minn.
Peder A. Davidson	Emmons, Minn.
John Wickne	Aneta, N. Dat.

Nels O. Arne.....	Danvers, Minn.
Ole Skoldal.....	Hudson, S. Dak.
Amut A. Helland.....	Lily, S. Dak.
Jacob A. Helland.....	Lily, S. Dak.
Magnus A. Helland.....	Lily, S. Dak.
Ole Rasmussen.....	Truman, Minn.
L. J. Revheim.....	Gayville, S. Dak.
A. T. Lofstaas.....	Montrose, S. Dak.
A. J. Erickson.....	Colton, S. Dak.
Anna Myking (Mrs. C. G. Olson).....	Sacred Heart, Minn.

Singers.

Johannes J. Heldal.....	Elma, Iowa.
D. J. Høhle.....	Ellsworth, Wis.
Ingebrigt Fjstedal.....	Emmons, Minn.
Rev. Otto Møstrøm.....	Mt. Goreb, Wis.
John Eidsness.....	Ambrose, N. Dak.
D. J. Urdahl.....	Wear River, Minn.
John Larson.....	Bradley, S. Dak. (Ekefet).
Ingeborg S. Ekefet (Mrs. Bindingsboe).....	Bradley, S. Dak.
Simon Simons.....	Volga, S. Dak. (Aftvik).
Gudmund Eide.....	Moscow, Idaho. (Bjørsvik).
Andrew J. Rommereim.....	Beresford, S. Dak.
Chas. Rommereim.....	Beresford, S. Dak.
Amut Færstvedt.....	Beresford, S. Dak.
J. C. Rommereim.....	Beresford, S. Dak.
Jacob Ekemoe.....	Alcester, S. Dak.
Andreas Cleveland.....	Hudson, S. Dak.
Nils Simons Aftvik.....	Sidney Falls, S. Dak.
Sibert A. Rommereim.....	Hudson, S. Dak.
Johannes J. Rommereim.....	Beresford, S. Dak.
Mons Johnson.....	Hudson, S. Dak. (Nipen).
N. Cleveland.....	Crosby, N. Dak.
Mons J. Cleveland.....	Arlington, S. Dak.
C. A. Fjelde.....	Lake Preston, S. Dak.
J. Galdorfen.....	Northfield, Minn.
Kari Mødtvedt (Mrs. J. Galdorfen).....	Northfield, Minn.
Andrew Studsdal.....	Bruce, S. Dak.
Magne Urdahl.....	Clark, S. Dak.
Amut O. Møstrøm.....	Kenseth, Iowa.
Galdor Anderson.....	Fessenden, N. Dak.
Lars Eide.....	Worben, N. Dak.

Carl J. Mjøs	1401 8th St. So., Minneapolis, Minn.
Ole J. Høldal	Litchville, N. Dak.
Gudmund J. Høldahl	Elma, Iowa.
Halsten O. Møstrøm	Kensett, Iowa.
A. A. Møstrøm	Kensett, Iowa.
Theodora Anderson	Kensett, Iowa (Møstrøm).
Rasmus Johnson	Colgan, N. Dak. (Fjelde).
Gudmund Cleveland	Waldbville, Sask., Canada.
Jacob Urdal	Beresford, S. Dak.
Mrs. George Sivertson	Beresford, S. Dak.
Andrew A. Rommereim	Gudjon, S. Dak.
Robert M. Johnson	Gudjon, S. Dak. (J. h.)
Tina M. Johnson	Gudjon, S. Dak. (J. h.)
John A. Rødttvedt	Beresford, S. Dak.
John Thompson	Beresford, S. Dak.
Mrs. Martha Thompson	Beresford, S. Dak.
Anut Færstvedt	Harrisburg, S. Dak.
John J. Rommereim	Geddes, S. Dak.
John Jacobson	Geddes, S. Dak.
Christian Monson Ware	Willow Lake, S. Dak.
Fredrik Waksdal	Gudjon, S. Dak.
Anders L. Bjørsvik	Willow Lake, S. Dak.
Mrs. Ingeborg Øfftedal	Emmons, Minn.

Lindaas.

Mons Skauge	Clarion, Iowa.
Emil Eckholm	1203 So. Washington Ave., Minneapolis, Minn.
Rev. O. R. Sletten	Lake Mills, Iowa.
Christian Larson	Thompson, Iowa. (Skjude).
Ole A. Skauge	Twin Valley, Minn.
N. O. A. Skauge	Wild Rice, N. Dak.
Mrs. S. R. Lee	Moscow, Idaho. (Medraas).
Harald Andreas Olson Lervog	Newark, Ill.
Steffen A. Feste	Dawson, N. 2, Minn.
Josef A. Feste	Dawson, N. 2, Minn.
M. J. Viken	Dawson, L. B. 75, Minn.
Mrs. Bertha Koppen-Viken	Dawson, Minn.
Carl J. Melligan	Walnut Grove, Minn.
B. N. Tvedt	Bruce, S. Dak.
Ole J. Solheim	Eldred, Minn.
Mrs. Ole J. Solheim	Eldred, Minn.
Amalia Melligan	Walnut Grove, Minn.

Alfred Fjeldsbo.....	Beresford, S. Dak.
Kristi Faste (Mrs. Alfred Fjeldsbo).....	Beresford, S. Dak.
Lisa Knutson (Mrs. O. J. Espeland).....	Alcester, S. Dak.
Martin Sanders.....	Canton, S. Dak.
Bernille Knutson.....	Canton, S. Dak. (Fjeldsbo).
Mrs. Jacob Betos.....	Beresford, S. Dak.
Harald Sletten.....	Hudson, S. Dak.
Anton Burgeson.....	Cabour, S. Dak.
Mite Mikkelsen.....	Belmond, Iowa.
Iver H. Burgeson.....	Cabour, S. Dak.
Alfred Skauge.....	Clarion, Iowa.
Helmer H. Sater.....	Lake Preston, S. Dak.

Manger.

A. J. Monger.....	Germantown, Minn.
Olav B. Anderson.....	Sharon, N. Dak. (Grendheim).
Henry R. Morken.....	Morris, Minn.
A. T. Towley.....	Hubbard, Iowa.
G. B. Gaaland.....	Hubbard, Iowa.
Jacob Betos.....	Beresford, S. Dak.
Rasmus Betos.....	Alcester, S. Dak.
Cornelius Seeli.....	Hudson, S. Dak.
Ralph Ellingson.....	Raymond, Wash. (Eldhelle).
Herman J. Seeli.....	Beresford, S. Dak.
John Seeli.....	Beresford, S. Dak.
Bjarne J. Boe.....	Canton, S. Dak.
Carl G. Boe.....	International Falls, Minn.
Olaf A. Hellelund.....	Beresford, S. Dak.
Mons T. Kartvedt.....	Buffalo, Whoming.
John G. Nelson.....	Aneia, N. Dak.
Peter Ivedt.....	Jasper, Minn.
Anna Seeli.....	Beresford, S. Dak.
Isaac M. Seele.....	Robinson, N. Dak.
Mrs. Ella Benson.....	Jasper, Minn.
Rev. A. Gundersen Storhsj.....	N. 6, Box 192, Seattle, Wash.

Masfjorden.

Ludvig Rasmusson.....	Beresford, S. Dak.
Jørgen Sivertson.....	Beresford, S. Dak. (Kjetland).
Martin Rasmusson.....	Estline, S. Dak. (Haugedahl).
Casper Rasmusson.....	Bruce, S. Dak. (Haugedal).
Magnhilde L. Hauteland (Mrs. Mons Johnson).....	Hudson, S. Dak.
Casper Bjørneflet.....	Beresford, S. Dak.

Sund.

J. M. Sund.....	Finley, N. Dak.
Lars M. Sund.....	Finley, N. Dak.
L. A. Monson.....	Finley, N. Dak. (Döschersholmen).
Joe T. Steensland.....	St. Regis, Montana.
Mrs. Kristi G. Nelson.....	Aneta, N. Dak.
John J. Skauge.....	Aneta, N. Dak.

Marstad.

Lars Landaas.....	Twin Lakes, Minn.
Ole Landaas.....	Emmons, Minn.
Magnus Landaas.....	Emmons, Minn.

Medlemmer hvis oprindelige Hjemstavn i Norge ikke er kjendt for
Bestyrelsen:

A. E. Sybertson.....	Emmons, Minn.
Thomas Thompson.....	Sisseton, S. Dak.
Mrs. Ole J. Solheim.....	Eldred, Polk Co., Minn.
Thomas Olson.....	Forest City, Iowa.
L. G. Ruud.....	Heimdahl, N. Dak.
O. B. Riffelson.....	3026 W. 60th St., Ballard, Wash.

Barndomsminne.

„Na eg veit meg eit Land
langt deruppe mot Nord
med ei lysande Strand
millom Høgjell og Fjord.
Der eg gjerna er Gjest,
der mit Hjarta er fest
med dei finaste Band.

Na eg minnest, eg minnest so væl dette Land!

Ja eg kjenner den Stad,
der eg stimad som Gut,
der eg kanad og kvad,
so det svarad fraa Rut,
der eg leikad og log
i den lauvflødde Skog
millom Blomar og Blad:

Na eg minnest, eg minnest so væl denne Stad!

I min Heim var eg sæl,
avdi Gud var attved,
og eg kjende so væl,
for det andad Guds Fred,
naar til Kyrkja me fór,
naar me heime heldt kor,
og med Moder eg kad.

Na eg minnest, eg minnest so væl denne Stad!

Og eg lengtar so tidt
dette Landet aa sjaa,
og det dreg meg so blidt,
naar eg langt er ifraa.
Med den vaknande Vaar
vert min Saknad so saar,
so mest graata eg kann.

Na eg minnest, eg minnest so væl dette Land!“

(Vlix.)

Folkebladets Trykkeri
322 Cedar Ave.
Minneapolis, Minn.

